

Vlaams
Parlement

ingediend op **449** (2019-2020) – Nr. 1
27 augustus 2020 (2019-2020)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen
en Inburgering
uitgebracht door Paul Van Miert

over de lokale maatregelen
in het kader van de coronacrisis,
de hittegolf en de handhaving
van de openbare orde

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:

Maike De Vreese, Nadia Sminate, Steven Vandeput, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;
Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;
Koen Van den Heuvel, Brecht Warnez;
Stephanie D'Hose, Tom Ongena;
Celia Groothedde, Jeremie Vaneekhout;
Maxim Veys.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs, Annabel Tavernier;
Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;
Jo Brouns, Katrien Partyka;
Emmily Talpe, Carina Van Cauter;
Meyrem Almaci, An Moerenhout;
Kurt De Loor.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

1. Inleiding door de commissievoorzitter.....	4
2. Tussenkomsten van de commissieleden	4
2.1. Tussenkomst van Jeremie Vaneeckhout	4
2.2. Tussenkomst van Paul Van Miert.....	6
2.3. Tussenkomst van Sam Van Rooy	7
2.4. Tussenkomst van Koen Van den Heuvel	9
2.5. Tussenkomst van Tom Ongena	11
2.6. Tussenkomst van Hannelore Goeman	12
2.7. Tussenkomst van Kim De Witte	14
2.8. Tussenkomst van Brecht Warnez	16
2.9. Tussenkomst van Kris Van Dijck	18
3. Reactie van minister Bart Somers	19
4. Replieken van de commissieleden	26
4.1. Tussenkomst van Jeremie Vaneeckhout	26
4.2. Tussenkomst van Sam Van Rooy	28
4.3. Tussenkomst van Tom Ongena	30
4.4. Tussenkomst van Hannelore Goeman	31
4.5. Slotbeschouwingen	31
Gebruikte afkortingen	33

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering hield op 13 augustus 2020 een gedachtewisseling over de lokale maatregelen in het kader van de coronacrisis, de hittegolf en de handhaving van de openbare orde. Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, nam deel aan de gedachtewisseling.

(Tijdens de vergadering waren alleen de commissievoorzitter en commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

1. Inleiding door de commissievoorzitter

Kris Van Dijck dankt de commissieleden en de minister voor hun deelname aan deze vergadering. Hij is ingegaan op de vraag van Jeremie Vaneekhout om een gedachtewisseling te houden over een aantal recente ontwikkelingen en problematieken waarmee lokale besturen, niet alleen aan de kust maar ook elders, te maken krijgen. Hij vraagt dat de commissieleden in hun tussenkomsten rekening houden met de reële bevoegdheden van de Vlaamse Regering, al erkent hij dat het niet altijd evident is om het ene van het andere los te koppelen. Tevens vraagt hij om de betogen kernachtig te houden.

2. Tussenkomsten van de commissieleden

2.1. Tussenkomst van Jeremie Vaneekhout

Jeremie Vaneekhout drukt zijn appreciatie uit voor het bijeenroepen van deze vergadering tijdens het zomerreces. Groen had gevraagd om ook de commissie Buitenlands Beleid en Toerisme samen te roepen, maar er is voor gekozen om dat niet te doen. De spreker vindt het inhoudelijk belangrijk om deze gedachtewisseling wel te houden en bovendien is het een belangrijk signaal aan de mensen die bezorgd zijn over wat er gebeurt in de samenleving.

De voorbije dagen waren oververhit, niet alleen door het weer, maar ook door een aantal maatschappelijke bezorgdheden. De spreker gaat graag in op de uitnodiging om zich daarbij vooral te focussen op de Vlaamse bevoegdheden. Hij zal verder proberen vooral in te gaan op de bevoegdheden van deze commissie, maar uiteraard zijn de dingen af en toe met elkaar verweven, al is het maar omdat de Vlaamse Regering een collegiaal orgaan is. Minister Bart Somers is de ideale link met de Vlaamse Regering om duidelijkheid te verschaffen over een aantal zaken.

Eerst wil de spreker een groot misverstand uit de weg ruimen. Hij wil de rellen die op de stranden van Blankenberge en Knokke plaatsvonden en de relschoppers die het noodzakelijk vonden om daarbij geweld tegen de politie te gebruiken, duidelijk veroordelen. Dit is onaanvaardbaar en hij hoopt dat heel de commissie hier zo over denkt. De relschoppers moeten een gepaste straf krijgen. De politiek moet het eendrachtige signaal geven dat politie en gerecht hun job moeten kunnen doen, weliswaar op een correcte manier. Iedereen moet zijn rol kunnen blijven spelen.

De spreker wil het tijdens deze gedachtewisseling niet alleen over de ordehandhaving hebben, want dat is vooral een federale bevoegdheid. De Kamer van volksvertegenwoordigers heeft hierover op dinsdag 11 augustus een commissievergadering gehouden. De minister van Binnenlandse Zaken heeft daar een aantal uitspraken gedaan. De spreker hoopt dat na de woorden ook de daden op een evenwichtige manier zullen volgen, zonder dat mensen die niet betrokken zijn op een ongepaste manier de gevolgen moeten dragen.

Waarom vond de spreker dat het Vlaams Parlement moest samenkomen? De rellen van zaterdag 8 augustus zijn geen alleenstaand feit. Er zijn de voorbije dagen, weken en maanden wat bredere problemen opgedoken. Enerzijds zijn er de problemen rond de situatie aan de kust. Op zondag 2 augustus was er een incident in het station van Oostende, waarbij het aantal reizigers niet kon worden verwerkt en er blijkbaar niemand was voorbereid op treinproblemen die nochtans niet zo uitzonderlijk zijn in dit land. Dat resulteerde in chaos op het terrein. Eerder deze zomer waren er problemen met Nederlandse toeristen die het nodig vonden om keet te komen schoppen. Het is dus duidelijk dat de rellen van 8 augustus geen alleenstaand feit zijn.

Een tweede vaststelling is dat heel wat burgemeesters, overal te lande, niet alleen aan de kust, stilaan een aantal noodkreten uiten. Ze nemen maatregelen zoals het sluiten van provinciale domeinen of andere recreatiedomeinen om noodzakelijke of minder noodzakelijke redenen. Op dit moment is het ieder voor zich wat betreft het opvangen van een aantal noden inzake recreatie in deze hete zomertijden. Dat is geen alleenstaand feit, want ook in andere thema's is de hogere overheid – zowel de federale als de Vlaamse overheid – in gebreke gebleven op het vlak van ondersteuning en het erkennen van die zaken. Het leek de spreker niet opportuun om te wachten tot na de zomer om mensen op hun verantwoordelijkheid te wijzen. In deze tijden moeten de nationale en Vlaamse politiek op post zijn en verantwoordelijkheid opnemen. Hoe zal de minister de komende weken en maanden daar sterker in ondersteunen?

De afgelopen weken hebben een aantal lokale besturen en een provinciegouverneur grootschalige maatregelen moeten nemen om coronaopflakkingen te beugelen. Dat heeft bedenkingen en bezorgdheden losgemaakt in de samenleving. De ambitie van de Vlaamse Regering om er via contactopsporing voor te zorgen dat grootschalige lockdowns of andere ingrijpende maatregelen niet meer nodig zijn, heeft gefaald. Op dit moment zorgt de contactopsporing er niet voor dat lokale besturen fijnmazige maatregelen kunnen nemen. Integendeel, men moet opnieuw naar kleinere bubbels en er wordt een avondklok/nachtklok ingesteld. Dat zijn ongeziene maatregelen. De lokale besturen, de provinciegouverneurs worden ertoe gedwongen zulke beslissingen te nemen omdat het beleid op Vlaams niveau dreigt te falen.

In mei kondigde de minister van Toerisme aan dat er een druktebarometer en een spreidingsplan zouden komen, zodat toeristen op drukke momenten op de juiste plaats zouden terechtkomen en er geen chaos op de stranden zou ontstaan. In Oostende is dat niet zo goed gelukt. De burgemeesters geven aan dat de ondersteuning van hogerhand zeer beperkt is. Opvallend is dat, op het moment dat blijkt dat het spreidingsplan niet lukt, minister Zuhair Demir onderduikt. Ze lijkt te denken dat ze niet langer bevoegd is. Ze was er wel om het aan te kondigen, maar nu het faalt, is ze er niet meer. Ze lijkt te denken dat de chaos zich beperkt tot een aantal relschoppers en dat ze niets te maken heeft met de andere bezorgdheden van de lokale besturen. Een tweede aspect waar iets aan lijkt te schorten, naast de contactopsporing, is dus het toeristisch beleid.

Op donderdag 13 augustus was er een nieuw incident. In Oostende hebben de reddingsdiensten de rode vlag uitgehangen. Niet omdat het stormt of gevaarlijk is op zee, maar wel omdat de chaos op de stranden compleet en onverantwoord is. De spreker benadrukt dat de Vlaamse Regering bevoegd is voor de kustreddingsdiensten. Het is een vzw waaraan de Vlaamse Regering de nodige ondersteuning heeft beloofd, maar die ze nog niet heeft verwezenlijkt. Op welke manier zal de Vlaamse Regering ervoor zorgen dat de veiligheid van de zwemmers en de redders op het strand wordt gegarandeerd?

Er zijn een aantal discussies lopend over het schrappen van treinen naar een aantal plaatsen. Groen heeft daar bedenkingen bij, want op die manier dreigt men naar klassentoerisme te gaan. Wie met de wagen via de Vlaamse wegen naar de kust kan gaan, zal dat kunnen blijven doen. Maar de mensen die zich enkel met de trein naar de kust kunnen verplaatsen, zullen worden gehinderd. De spreker maakt niet graag gebruik van het woord 'klasse'. Maar op dit moment dreigt men mensen toch in verschillende categorieën op te delen: wie is er wel nog welkom aan de kust en wie niet? Is Vlaanderen op die manier voor iedereen toegankelijk?

De spreker maakt zich zorgen over de lokale besturen. De voorbije maanden waren zeer intens, voor elk politiek niveau, ook het Vlaamse. Er is de voorbije maanden zeer hard gewerkt. Maar de burgemeesters en de schepenen zijn deze zomer niet op vakantie kunnen gaan. Uit verantwoordelijkheidsgevoel blijven zij iedere dag opnieuw op post, om ervoor te zorgen dat de dingen worden uitgevoerd, om te vermijden dat de chaos compleet wordt en om klaar te zijn voor de start van het najaar. De spreker maakt zich grote zorgen over hen. Het volstaat niet om brieven te schrijven met het advies om wat genuanceerder naar culturele evenementen te kijken en niet zomaar alles af te schaffen. Er mag toch meer worden verwacht van de Vlaamse Regering.

De minister bevoegd voor het Binnenlands Bestuur kan zijn collega's van de Vlaamse Regering ertoe aanzetten om de Vlaamse lokale besturen met meer empathie en ondersteuning te benaderen. Wat zijn de plannen op dat vlak? Een aantal besturen neemt initiatieven zoals het verbieden van dagjestoeristen. Maar wat is de juridische onderbouw daarvoor? Kan dat zomaar? Worden zij daarin ondersteund door het Agentschap Binnenlands Bestuur? Komen er klachten binnen over bepaalde maatregelen bij het agentschap? Wordt de avondklok in Antwerpen aangevochten? Op welke manier kijkt de minister daarnaar? Zelf heeft de spreker daar grote bedenkingen bij. Dat debat is blijkbaar moeilijk te voeren. Mogen zulke debatten niet worden gevoerd?

De spreker heeft kunnen uitleggen waarom hij het nodig vond om een gedachtewisseling te houden: vooral om antwoorden te krijgen van de ministers. De voorbije dagen heeft hij gemerkt dat de Vlaamse Regering grotendeels afwezig is gebleven. Er waren een aantal tweets, maar er was amper dadendrang. De ministers voelen zich blijkbaar niet aangesproken om hun verantwoordelijkheid op te nemen. Het gaat niet over het verzamelen van draaiboeken, plannen of good practices. Belangrijk is wat in de praktijk, op het terrein de impact zal zijn van het Vlaamse beleid. Hoe zullen de chaotische situaties worden aangepakt? Een verandering van de weersomstandigheden zal er misschien voor zorgen dat het wat minder urgent wordt op het vlak van toerisme en recreatieve druk. Maar er zijn ook andere domeinen zoals de horeca, de handhaving en de culturele evenementen. Op welke manier zal de minister ervoor zorgen dat de lokale besturen de gigantische opdracht waar zij al maanden voor staan en waar zij al te vaak geconfronteerd worden met de chaos van bovenaf, eindelijk aanpakken?

2.2. Tussenkomen van Paul Van Miert

Paul Van Miert vindt het verstandig om van gedachten te wisselen over de recente gebeurtenissen. Net als zijn collega heeft hij alle begrip voor het feit dat sommige kustburgemeesters aan de noodrem hebben getrokken, niet om dagjestoeristen te weren, maar vooral om amokmakers te weren. Het toont duidelijk aan wat de lokale beleidsmakers de laatste tijd hebben meegemaakt. Jeremie Vaneeckhout wijst graag naar het Vlaamse niveau maar de spreker wijst vooral naar het federale niveau, want op dat niveau was een aantal mensen heel opvallend afwezig. De spreker denkt in de eerste plaats aan de premier. In de provincie Antwerpen werd een aantal maatregelen opgelegd die eigenlijk op Vlaams niveau hadden moeten worden uitgerold. Volgens de spreker is nog maar eens duidelijk gebleken dat het

federale niveau faalt. Dan is het logisch dat de lokale beleidsmakers, burgemeesters en schepenen hun verantwoordelijkheid opnemen. Hij benadrukt dat tijdens deze gedachtewisseling de dingen bij hun naam moeten worden genoemd.

De spreker merkt dat de culturele sector er wordt bijgehaald. Maar het is volgens hem wel degelijk de bedoeling om het in deze gedachtewisseling te hebben over de gebeurtenissen aan de kust, over de amokmakers. De relschoppers duiken niet alleen op aan de kust, maar ook in de provinciale domeinen, de gemeentelijke zwembaden en zwembadvers. Dat is het onderwerp van de gedachtewisseling. Men moet daar niet flauw over doen. Als men de dingen niet bij naam noemt, wordt de samenleving blijvend met zulke problemen geconfronteerd. Meestal gaat het over Brusselse jongeren van allochtone afkomst. Zij gaan tot aan de kust, maar trekken ook andere provincies in, waar er grote provinciale domeinen zijn en het mogelijk is verkoeling te vinden en te zwemmen.

De lokale besturen hadden het de voorbije maanden al niet onder de markt om de coronamaatregelen te verkondigen aan de bevolking en om de medewerkers op de stadsdiensten gemotiveerd te houden om die maatregelen door te voeren. En dat verwijt Paul Van Miert vooral het federale niveau. Sommige federale ministers hebben daarin duidelijk hun verantwoordelijkheid niet opgenomen. Het betreft zaken waaraan de Vlaamse Regering weinig kan doen, aldus de spreker. De Vlaamse Regering mag dan wel verantwoordelijk zijn voor de strandredders, maar het probleem ligt uiteraard niet bij die redders. Deze gedachtewisseling moet gaan over de zaken die gebeurd zijn.

De spreker begrijpt federaal minister Pieter De Crem niet. De burgemeesters kunnen toch heel wat zaken doen, waarom moeten zij wachten met plaatsverboden? Zelf heeft de spreker dat met oudejaarsavond gedaan in Turnhout: hardleerse amokmakers die rellen veroorzaakten op de kerstmarkt kregen een plaatsverbod, indien nodig verlengbaar met twee maanden. Ook met de recente versoepeling van de coronamaatregelen in de horeca heeft hij een tiental mensen een plaatsverbod moeten geven. Zij waren niet langer welkom in het uitgaansleven van Turnhout. Waarom kan dat dan niet voor die jongeren? Hij begrijpt niet dat de burgemeesters daarmee moeten wachten tot volgend jaar. Dat wekt alleen maar meer frustratie op. Dagjestoeristen zullen wegblijven van de kust. Koen Metsu sloeg de nagel op de kop in de Terzakeaflevering van 11 augustus: de dingen moeten bij hun naam worden genoemd en meteen worden aangepakt. N-VA heeft al initiatieven genomen op het federale niveau rond het beschikbaar stellen van politiecapaciteit bij overlast aan de kust, maar vooral ook over het toepassen van de plaatsverboden. De spreker begrijpt niet dat er daarmee moet worden gewacht. Verder pleit hij ervoor om in overleg te gaan met het parket, om naar snelrecht te kunnen gaan en concrete bestraffingen op papier te kunnen zetten. Maar dat valt natuurlijk onder Justitie en is dus een bevoegdheid van het federale niveau. Ook het monitoringsysteem van de NMBS behoort tot het federale niveau.

De spreker besluit dat het goed is dat er vandaag een gedachtewisseling wordt gehouden. Maar het is volgens hem niet juist om een aantal Vlaamse ministers met de vinger te wijzen. De problemen moeten bij hun naam worden genoemd, want anders geraken ze niet opgelost. De lokale besturen worden onvoldoende ondersteund door het federale niveau.

2.3. Tussenkomen van Sam Van Rooy

Sam Van Rooy richt zich tot Jeremie Vaneeckhout, die de gedachtewisseling heeft aangevraagd. Hij juicht dit initiatief toe, maar het laat tegelijkertijd nu al een wrange nasmaak na. De meeste Vlaamse volksvertegenwoordigers zijn in vakantiestemming. Hij neemt zelf aan de gedachtewisseling deel vanuit een hotel dichtbij het Zwarte Woud in Duitsland, waar hij van die zogenaamde jongeren nog geen

last heeft gehad. Gelijkaardige confrontaties zijn er in de zomer van 2019 ook geweest. Toen werden de zwembaden door die zogenaamde jongeren geterroriseerd. Jeremie Vaneekhout heeft gezegd dat het probleem bij naam moet worden genoemd en Paul Van Miert vindt dat dit gedrag moet worden veroordeeld en gepast moet worden bestraft, maar dat onderschrijft iedereen natuurlijk. Sam Van Rooy vindt ook dat die jongeren moeten worden gestraft en dat politie en gerecht hun werk moeten doen. Vervolgens is evenwel over de coronacrisis gepraat, maar die heeft er niets mee te maken. In de zomer van 2019 was er geen coronacrisis, maar diezelfde jongeren hebben toen wel gezinnen, meisjes en mensen in de zwembaden geterroriseerd.

Sam Van Rooy vond het betoog van Paul Miert dichter bij de waarheid staan dan de woorden van Jeremie Vaneekhout, maar het was nog niet perfect. Volgens hem gaat het om allochtonen, maar het Vlaams Belang noemt de zaken echt bij hun naam. Die allochtonen zijn geen Chinezen, Polen, Zuid-Amerikanen, Indiërs of Russen. Antwerpen telt 180 nationaliteiten en in Brussel zit dat in dezelfde orde van grootte. Het gaat om Afrikanen en Noord-Afrikanen, veelal van islamitische afkomst. Ten gevolge van dit tuig en krapuul moet Sam Van Rooy zijn vakantie nu onderbreken. Zijn vakantiereisgenoten zijn zonder hem aan het wandelen.

Tot nu toe hebben de sprekers volgens Sam Van Rooy niet achteromgekeken. Ze kijken enkel vooruit, want er moeten nu oplossingen komen. Hij wil echter ook eens achteromkijken. Er zijn Afrikanen en Noord-Afrikanen die zich op het strand misdragen en dat fenomeen is een gevolg van zestig jaar ongecontroleerde massaimmigratie. Hij vindt het goed dat hij nu in de commissie bevoegd voor Inburgering zit, want dit is het resultaat van een falend integratie- en inburgeringsbeleid. Die jongeren zijn geen Indiërs, Chinezen of Zuid-Amerikanen. Het zijn altijd dezelfde Afrikanen en Noord-Afrikanen van islamitische origine. Het is een kleine jihad.

Sommige ministers, waaronder minister Bart Somers, hebben de vergelijking gemaakt met het voetbalhooliganisme, maar dat doet de haren van Sam Van Rooy recht omhoog staan. Dat heeft er absoluut niets mee te maken. Hij wil het voetbalhooliganisme uiteraard veroordelen, maar het gaat om een andere vorm van overlast en geweld. Dit geweld heeft een totaal andere intentie dan het geweld van Noord-Afrikaanse moslimjongeren op de stranden, in de recreatiedomeinen en in de steden. Die jongeren uiten hun van thuis door de islamitische cultuur gestimuleerde haat en afkeer tegenover de vrije samenleving en haar autoriteiten, met name de politie. Indien de commissie dit niet erkent, heeft deze vergadering volgens Sam Van Rooy weinig zin.

Het gaat niet om alleenstaande feiten. De spreker heeft recent gesproken met een Brusselse politieagent die het geweld van moslimjongeren tegen de politie al sinds de jaren 1980 meemaakt. Sam Van Rooy vraagt de minister en de andere commissieleden dan ook te erkennen dat het gaat om Afrikaanse en Noord-Afrikaanse moslimjongeren die hun haat ten aanzien van de samenleving willen tonen. Ze zijn gefrustreerd, want ze leven fysiek hier, maar ze hebben de mindset van hun land van herkomst of het land van hun ouders of grootouders. Op deze manier uiten ze hun frustratie en hun haat.

Sam Van Rooy vindt een plaatsverbod niet slecht, maar het is slechts symptoombestrijding. Zoals eerder is gezegd, moeten er gepaste straffen komen en moeten politie en gerecht hun werk doen. Het is niet de bevoegdheid van het Vlaams Parlement, maar er zijn geen gepaste straffen, want de traditionele partijen laten zich al decennialang meeslepen in een softe ideologie van straffeloosheid, met lage straffen, taakstraffen en enkelbanden.

In Blankenberge zijn de daders enkel zo goed in beeld gebracht omdat een man vanuit zijn appartement met een geavanceerde camera hogeresolutiebeelden van

het Noord-Afrikaans tuig heeft gemaakt. Indien die man, die anoniem wil blijven en bang voor represailles is, zijn burgerplicht niet had gedaan, was de pakkans in Blankenberge veel lager geweest. Sam Van Rooy gaat ervan uit dat niet alle daders zijn gepakt, maar dankzij die man is een groot gedeelte wel gepakt. Doorgaans ligt de pakkans veel te laag, is het onmogelijk de mensen te identificeren en zijn de beelden niet scherp genoeg, laat staan dat passende straffen worden uitgesproken.

Sam Van Rooy vraagt Jeremie Vaneekhout en de andere commissieleden wat ze een gepaste straf vinden. Dat hebben ze nog niet gezegd. Voor de spreker gaat het om draconische boetes van tienduizenden euro's. Als ze niet kunnen betalen, moeten ze daar onder strikte begeleiding voor werken. Er moeten effectieve gevangenisstraffen van ettelijke jaren komen. Dat zouden volgens hem gepaste straffen zijn. Die straffen komen er echter niet. Dit tuig krijgt nooit dergelijke straffen. Zelfs jihadististen krijgen in dit land slechts gemiddeld vijf jaar gevangenisstraf. Sam Van Rooy stelt voor daarmee te beginnen en vooral te erkennen dat het gaat om Afrikaanse en Noord-Afrikaanse moslimjongeren die de samenleving in wezen haten en dat op deze manier telkens opnieuw tonen.

2.4. Tussenkost van Koen Van den Heuvel

Volgens *Koen Van den Heuvel* gaat het vandaag om een gedachtewisseling over lokale maatregelen in verband met de coronacrisis, de hittegolf en de openbare orde. De vorige sprekers hebben het al uitgebreid over de openbare orde gehad en hij wil zich daarbij aansluiten. Een sterke lokale aanpak, gesteund door de Vlaamse overheid en de federale overheid, moet ervoor zorgen dat dit niet meer kan gebeuren. Dit kan onmogelijk worden toegelaten, want de mensen die er het meest last van hebben, zijn niet de mensen die thuis een zwembad hebben. De andere Vlamingen en nieuwkomers hebben daar in eerste instantie last van, want ze kunnen de Vlaamse kust niet meer als dagjestoerist bezoeken. Dergelijke toestanden moeten in de toekomst met de strengste maatregelen worden vermeden.

Wat de coronamaatregelen van de lokale besturen betreft, wil Koen Van den Heuvel het over meer dan de openbare orde hebben. Er zijn verschillende elementen. De verschillende beleidsniveaus doen hun best, maar het is een nieuwe situatie en de lokale besturen voelen dat ze er vaak alleen voor staan en dat ze moeten improviseren.

Koen Van den Heuvel heeft veel contacten met andere burgemeesters, over de partijgrenzen heen. Hij wil geen spelletjes spelen over de vraag of de Federale Regering het beter doet dan de Vlaamse Regering. Hij heeft immers de indruk dat alle ministers de voorbije vier weken nogal afwezig zijn gebleven. De Federale Regering en de Vlaamse Regering waren nogal onzichtbaar. De burgemeesters voelden zich verweesd. Mensen als professor Marc Van Ranst hebben hier dankbaar gebruik van gemaakt om zelf hun mening over allerlei zaken te geven. Als toppolitici het niet doen, is het aan de viroloog om niet enkel over medische zaken, maar ook over het treinaanbod, de organisatie op het strand en andere louter politieke thema's zijn mening te geven. De media tekenen dat dan gretig op. Koen Van den Heuvel weet niet of dit een goede evolutie is, want de Vlaming in de straat heeft hier steeds meer zijn eigen ideeën over. Hij vindt dat iedereen zijn verantwoordelijkheid moet opnemen. Professor Marc Van Ranst springt in de ruimte die de toppolitici hem laten. Hij roept de Vlaamse Regering op om wat krachtiger in beeld te komen.

Een voorbeeld hiervan is de 'staycation'. Politici hebben de staycation voor de vakantiemaanden met filmpjes en fotootjes gepromoot, maar nu zijn de Federale Regering en de Vlaamse Regering afwezig om die staycation in samenwerking met de lokale besturen concreet te organiseren. De burgemeester van een Brusselse gemeente verwacht meer dan een instagramfoto van een excellentie op een zonnig

terras waarop hij of zij het leuk vindt van de Vlaamse zon en de mooie Vlaamse omgeving te genieten. Hij roept op om niet te betuttelend over te komen, maar de lokale besturen toch te laten weten dat ze er niet alleen voor staan. De staycation is slechts een klein voorbeeld.

Wat de coronamaatregelen betreft, verwijst de spreker naar de situatie in de provincie Antwerpen, waar zijn gemeente, geprangd in een uithoek tussen Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant, deel van uitmaakt. De voorgaande weken heeft die gemeente een relatief milde tweede golf gekend, maar ze is wel volop opgenomen in de drastische maatregelen voor de provincie, die net een dag geleden zijn teruggeschroefd. Koen Van den Heuvel wil een algemene bezorgdheid uiten. Als de noodplanambtenaar en de burgemeester in een WhatsAppgroepje zuchten dat ze nauwelijks kunnen volgen welke maatregelen wanneer ingaan of wanneer worden bijgestuurd, vraagt hij zich af of de burger in de straat nog kan volgen.

Zijn tweede bekommernis betreft de proportionaliteit van de maatregelen. Hij voelt al weken en maanden aan dat er bij de mensen een groot draagvlak is om de coronamaatregelen te volgen. Dit is zijn eerbetoon aan de Vlaming die de maatregelen in grote mate volgt. Hij wil er geen percentage aan koppelen, maar volgens hem moet het ver boven de 90 procent liggen. Om dat draagvlak te behouden, moet de proportionaliteit in het oog worden gehouden. Zeker bij grote hitte is coronamoeheid een groot gevaar.

Koen Van den Heuvel vond de algemene mondmaskerplicht een domme maatregel, zeker in de rustigere gebieden in de provincie, waar mensen dat tijdens een eenzame fietstocht of leuke boswandeling moeten dragen. Hij vindt dat te verregaand. Zulke drastische maatregelen doen, naast de coronamoeheid, ook de polarisatie in de samenleving enorm toenemen. Dit fenomeen is tot nu toe wat onderbelicht gebleven, maar Koen Van den Heuvel voelt al dagen en weken dat de polarisatie toeneemt. Het gaat dan niet om polarisatie tussen Vlamingen en nieuwkomers, maar gewoon om mensen die bang voor het coronavirus zijn, om mensen die het wat luchtiger opnemen en om mensen die de maatregelen breder interpreteren. Dat creëert fricties. Als burgemeester voelt Koen Van den Heuvel dat aan in zijn mailbox, aan zijn sms'en en aan zijn messengerberichten. De berichten gaan in beide richtingen: hij is te streng of hij is te laks. Iedereen begint een beetje meldpunt of politieagent te spelen. Dat wijst op een polariserende trend in de samenleving die niet gezond is.

Een burgemeester zou dat ook kunnen doen, maar Koen Van den Heuvel vindt dat het politiek leiderschap in het land de lijnen moet uitzetten en duidelijk moet maken waarvoor de overheid wil gaan en wat de strijd is. In de provincie Antwerpen is het vooral een stedelijke problematiek. De spreker wil het zeggen zoals het is. Het is een stedelijke problematiek en de gouverneur heeft in het gat moeten springen omdat de andere bestuursniveaus niet tijdig maatregelen hebben genomen.

Koen Van den Heuvel roept de minister op om de proportionaliteit van de maatregelen in het oog te houden, want dat is volgens hem een belangrijke factor met betrekking tot het draagvlak, de coronamoeheid en de polarisatie tussen mensen. Het zou jammer zijn indien de coronacrisis de polarisatie in de samenleving zou doen toenemen in plaats van afnemen. Dit virus kan enkel worden overwonnen indien iedereen aan dezelfde kant staat. Hij vindt dat hij die bekommernis absoluut moet uiten.

Het laatste punt dat Koen Van den Heuvel wil aanhalen betreft de contacttracing en de werking van de eerstelijnszones. Hij heeft de indruk dat de samenwerking tussen de eerstelijnszones en de lokale besturen in zijn regio goed werkt. Zodra de corona-uitdaging wat meer is bedwongen, moet volgens hem worden

gereflecteerd over de versterking van de band tussen de lokale besturen en de eerstelijnszones. Dit staat in het Vlaamse regeerakkoord. Wat de regiovorming betreft, werkt de minister al aan meer eenheid in de verrommeling door de tussenstructuren onder de regie van de lokale besturen te houden. In de eerstelijnszones en de zorgregio's moesten voorheen geen prangende politieke problemen worden opgelost en geen delicate politieke beslissingen worden genomen. Items als preventie zijn absoluut belangrijk, maar liggen politiek minder gevoelig, waardoor gemakkelijker een consensus kon worden bereikt.

Met de coronacrisis is er een andere situatie: die niveaus uit de meer zachte politieke problematiek zijn verschoven naar de harde problematiek waar dagelijks vaak drastische beslissingen moeten worden genomen en keuzes moeten worden gemaakt. Koen Van den Heuvel roept de minister dan ook op om die eerstelijnszones heel dicht bij de lokale besturen te houden en erover te waken dat er voldoende buffers worden ingebouwd en dat de burgemeesters daarin worden gehoord.

2.5. Tussenkoms van Tom Ongena

Tom Ongena geeft toe dat hij niet meteen voorstander was voor deze gedachtewisseling uit vrees dat de federale commissie inzake handhaving zou worden overgedaan. Daarbij komt men soms niet verder dan stigmatiseren en racistische praat verkopen enerzijds en probeert men op een enigszins gekunstelde manier aan te tonen dat deze of gene minister meer had moeten doen anderzijds. Hij pleit er dan ook voor de gedachtewisseling op een andere manier te voeren en doet daartoe alvast een poging.

De rellen zijn onaanvaardbaar en de strandhooligans moeten worden aangepakt zoals alle hooligans. Tom Ongena is verbaasd over de poging van Sam Van Rooy om een onderscheid te maken tussen dit hooliganisme en voetbalhooliganisme. Wellicht is kleur het enige onderscheid. Wanneer de X-Side gaat vechten met de East Side van Brugge waar wellicht niet zoveel gekleurde mensen rondlopen, is dat blijkbaar minder erg maar voor Tom Ongena is het allemaal krapuul dat er blijkbaar plezier in vindt om op elkaar en op de politie te kloppen. Dat is onaanvaardbaar en die mensen moeten dan ook worden gestraft.

De spreker wil het vooral hebben over de maatregelen die lokale en provinciale besturen de voorbije weken hebben genomen in de strijd tegen de pandemie. Voor lokale beleidsmakers is het zeker niet evident om altijd een evenwicht te vinden. Zij worden langs alle kanten benaderd en er zijn allerhande belangen in het spel. Daartussen een evenwicht vinden, is niet evident. Hij kan zich echter niet van de indruk ontdoen dat de slinger in sommige gevallen wat is doorgeslagen en dat baart hem zorgen. Zo worden hele gemeenten afgesloten en worden checkpoints geïnstalleerd om gezinnen die naar de zee willen gaan stante pede terug te sturen. De slinger is echter ook doorgeslagen wanneer men in een provincie de avondklok instelt waarmee wordt geraakt aan de fundamentele vrijheid om te gaan en te staan waar men wil. Er bestaat geen twijfel over de goede bedoeling van de mensen die deze maatregelen nemen maar wel over de nood daaraan en de rechtsgeldigheid daarvan. Tom Ongena vindt dat daarover in het parlement een debat moet worden gevoerd.

Vlaanderen is een democratische samenleving waar iedereen geniet van fundamentele vrijheden, waaronder het recht om te gaan en te staan waar men wil. Die vrijheden zijn niet absoluut, er zijn momenten waarop die kunnen worden ingeperkt, weliswaar onder zeer strikte voorwaarden. Het EVRM, het Europees Hof in Straatsburg en de Grondwet zijn daarover duidelijk: dergelijke beperkingen zijn enkel mogelijk wanneer zij noodzakelijk zijn in een democratische samenleving. Dat betekent dat ze nuttig moeten zijn voor het doel dat men wil bereiken enerzijds, in dit geval het bestrijden van een pandemie, en dat ze in verhouding moeten

staan tot dat doel anderzijds. Tom Ongena betwijfelt sterk of de maatregelen die hij net heeft opgesomd voldoen aan die voorwaarden.

Over de vraag of ze nuttig zijn, kan men discussiëren. Volgens sommigen zal een avondklok of het afsluiten van een gemeente ertoe leiden dat minder mensen met elkaar in contact komen waardoor het virus zich minder kan verspreiden. Maar bijvoorbeeld in Duitsland, dat toch een beetje een voorbeeld is in de aanpak van de coronacrisis, worden dergelijke drastische maatregelen niet genomen. De spreker heeft dan ook zijn twijfels over het nut daarvan.

Over de proportionaliteit kan men moeilijk discussiëren. De maatregelen zijn buiten proportie. Ze kunnen handig zijn voor een efficiëntere handhaving en een makkelijkere controle door de politie maar Tom Ongena vindt het blinde en botte maatregelen die veel meer mensen treffen dan nodig. Gelukkig keren het gezond verstand en de redelijkheid stilaan terug en wordt gekozen voor gerichtere maatregelen zoals een plaatsverbod om die strandhooligans tegen te gaan en reserveringssystemen voor trainen of recreatiedomeinen. Er worden ook veiligheidsmaatregelen genomen waardoor evenementen toch kunnen doorgaan in plaats van ze blind af te gelasten. Tom Ongena heeft het gevoel dat de slinger een beetje aan het terugkomen is en dat de draconische maatregelen zelfs in Antwerpen worden versoepeld, al blijft die nachtklok een feit, uit angst dat er nog allerhande feestjes zouden worden georganiseerd. Daarvoor is een samenscholingsverbod nochtans voldoende.

De volksgezondheid is belangrijk maar soms wordt gekozen voor een remedie die erger is dan de kwaal. De Antwerpse horeca zat met de handen in het haar maar heeft nu een aantal versoepelingen binnengehaald. Niettemin hebben zij zwarte sneeuw gezien en zien zij die nog altijd. Handelaars zagen de soldenweken in rook opgaan en ook de cultuur- en eventensector, een mondige sector, stelde vast dat dergelijke draconische maatregelen ertoe hebben geleid dat mensen hun job niet meer konden doen. De spreker heeft de indruk dat de enige cultuur die men nog toelaat de verbodscultuur is, terwijl men meer zou moeten kiezen voor een cultuur van vertrouwen. Intussen weten de meeste mensen hoe gevaarlijk corona is en zijn zij voorzichtig. Zij moeten dan ook vertrouwen krijgen. Wie dat beschaamt, moet worden bestraft.

Daarnaast is Tom Ongena ook bezorgd over het uithoudingsvermogen van de samenleving. De coronamoeheid loert om de hoek en hij vreest dat telkens een nieuwe lading regels en verbodsbepalingen dat niet zal doen keren, integendeel. Hij hoopt met deze gedachtewisseling een signaal te geven vanuit het parlement, het hoogste democratische orgaan, om behoedzaam om te gaan met verbodsbepalingen en zoveel mogelijk de democratische rechten en vrijheden te behouden en te garanderen, en ervoor te kiezen om burgers vertrouwen te geven. Dat zal op de langere termijn een efficiëntere aanpak zijn dan die van een verbodscultuur. Dat lijkt hem de belangrijkste les die uit de voorbije weken moet worden getrokken.

2.6. Tussenkomen van Hannelore Goeman

Hannelore Goeman benadrukt dat ze veel respect heeft voor het werk dat burgemeesters, schepenen en lokale politie in de frontlinie verrichten in de strijd tegen corona, zeker bij deze oplopende temperaturen. Als Brusselse wil zij het vooral hebben over wat er in Blankenberge is gebeurd en de nasleep daarvan. Zij herhaalt dat sp.a de rellen veroordeelt en dat er geen twijfel over bestaat dat amokmakers moeten worden aangepakt. De samenleving kan niet tolereren dat een groep heethoofden de boel komt verpesten voor mensen die van een rustig dagje aan zee willen genieten, en daarbij zelfs overgaan tot het gebruik van geweld tegen medestrandgangers en de politie.

Het moet haar echter van het hart dat ze zich de laatste dagen heeft gestoord aan de kortzichtige antwoorden van sommige politici, aan de onrechtvaardigheid van een aantal voorstellen en aan de hypocrisie van sommige partijen die heel ronkende uitspraken doen maar die zowel op het Vlaamse als op het federale niveau de voorbije jaren weinig hebben gedaan om dergelijke escalaties te veroordelen.

Het is evident dat amokmakers moeten worden bestraft maar Hannelore Goeman zou vandaag graag de vanzelfsprekendheid daarvan overstijgen. Zij is blij met deze gedachtewisseling want ook sp.a vindt dat de Vlaamse Regering de laatste weken veel te afwezig was in het debat. Zij nodigt de collega's uit om in eer en geweten na te denken over de drie vragen die zij daarover wil stellen aan de minister.

Ten eerste: is het rechtvaardig om honderden jongeren mee te laten opdraaien voor het onverantwoorde en onaanvaardbare wangedrag van enkelen? Ten tweede: zal een opbod van straffen, plaatsverboden en boetes het probleem oplossen? Ten derde: wat moet er dan wel gebeuren en wat heeft deze regering gedaan om dit soort terugkerende incidenten te voorkomen?

Wat haar eerste vraag betreft, vond Hannelore Goeman het hallucinant om op het journaal uit de mond van een politieagent te horen dat alle jongeren die beantwoorden aan het profiel van de amokmakers zullen worden tegengehouden. Dat is misschien niet op die manier gezegd maar heel veel mensen hebben letterlijk begrepen dat Brusselse jongeren van vreemde origine gewoon niet meer welkom zijn aan de kust. Hannelore Goeman wordt daar bijzonder kwaad van. Zij vindt dat disproportioneel en onrechtvaardig. Daar zit volgens haar een racistische ondertoon in, vooral omdat datzelfde soort discours compleet niet gehoord is toen Nederlandse jongeren een aantal weken geleden de boel op stelten zetten aan de kust. Toen werd niet gezegd dat het aantal treinen vanuit Nederland beter kon worden verminderd of dat er grenscontroles moesten worden ingevoerd.

Wanneer het gaat over jongeren met een kleurtje, dan zijn de reacties in dit land nog altijd een stuk heftiger en agressiever, aldus de spreekster. Wanneer het gaat over Brusselse jongeren met migratieroots, dan is er blijkbaar geen probleem en kan men in meer of minder bedekte termen gewoon overgaan tot een beleid van je reinste 'ethnic profiling' waarbij jongeren zonder enige aanleiding worden gecontroleerd en teruggestuurd. Dat vindt Hannelore Goeman compleet onwaardig in onze rechtsstaat. Wat is de mening van de minister daarover? Welk signaal stuurt men daarmee naar jongeren met migratieroots? Hoe komt dat binnen bij zestienjarige jongeren wanneer zij op het station plots worden tegengehouden en teruggestuurd, wetende dat het puur gaat over hoe zij eruitzien, terwijl zij niets misdaan hebben en niets slechts van zin zijn? Probeer je dan maar eens niet geïrriteerd te voelen en daar niet gefrustreerd over te worden, zeker wanneer zich dat telkens opnieuw herhaalt, aan de kust zowel als thuis.

Sp.a vindt dat duizenden jongeren nu worden gestraft voor het wangedrag van een groep hardleerse relschoppers. Dat is onaanvaardbaar en het werkt de polarisering waar ook Koen Van den Heuvel naar verwees, alleen maar verder in de hand. Bovendien is het een aanslag op de democratische vrijheden van de samenleving zoals ook Tom Ongena het verwoordde.

De tweede vraag over het opbod van straffen hangt nauw samen met de derde vraag over wat er dan moet gebeuren. Jongeren die de regels overtreden, moeten worden gestraft. Zij moeten snel en duidelijk worden gestraft, maar wie gelooft dat de problemen worden opgelost door jongeren een aantal maanden achter slot en grendel te steken en boetes te geven, is naïef. Ook hen verbieden om nog naar de kust te komen, is geen oplossing, het verplaatst het probleem gewoon. De spreekster vraagt zich oprecht af waarom het antwoord van politici altijd stopt bij straf. Dat is kortzichtig en simplistisch. Waarom worden zo weinig vragen gesteld

over wat er moet gebeuren, over wat de politiek moet doen om dat soort problemen te voorkomen? Dit is eigenlijk een onderwerp dat de coronacrisis overstijgt maar waar men het telkens opnieuw over zou moeten hebben maar waar ook nooit een echt structureel antwoord op komt.

Hannelore Goeman benadrukt nogmaals dat ze niets vergoelijkt, dat er wat haar betreft een nultolerantie is voor geweld, maar wanneer men een herhaling van dergelijke escalaties wil vermijden, dan moet een aantal dingen veranderen en moeten politici op verschillende niveaus, ook het Vlaamse, hun verantwoordelijkheid nemen in plaats van te blijven steken in grote, en wat sp.a, betreft soms hypocriete uitspraken. Het gaat dan over federale bevoegdheden, Justitie, want ook daar loopt het vandaag fout. Zo legden een aantal maanden geleden de Brusselse jeugdrechters het werk neer omdat er gewoon niet genoeg personeel is om alle dossiers te kunnen behandelen. Eerst wordt er federaal jarenlang niet genoeg geïnvesteerd in justitie en dan komen partijen die de voorbije jaren deel uitmaakten van de regering zeggen dat er een probleem is met de cultuur van straffeloosheid.

Hannelore Goeman dringt er bij de minister op aan om de lokale besturen beter te ondersteunen. Dat geldt ook voor het federale niveau want opnieuw is gebleken dat de burgemeesters niet kunnen rekenen op voldoende manschappen met voldoende ervaring om dit soort van toestroom van mensen in deftige banen te leiden, ondanks alle beloftes van de minister-president, toenmalig minister van Binnenlandse Zaken, om daar iets aan te doen. Maar ook de Vlaamse Regering moet meer doen voor de ondersteuning van de lokale besturen die hun nek uitsteken en die sowieso door hun ligging of door de aanwezigheid van populaire recreatiedomeinen of zwembaden, vaak in de frontlinie staan en vandaag heel vaak het gevoel hebben dat ze daar alleen voorstaan. Hannelore Goeman pleit ervoor dat de Vlaamse Regering daar meer haar rol in speelt.

Zo vraagt Hannelore Goeman zich af waarom er geen extra ondersteuning komt voor besturen die recreatiedomeinen met een bovenlokale aantrek hebben. Waarom investeert de Vlaamse Regering daar niet in, en waarom wordt er geen Vlaams geld vrijgemaakt voor extra stewards of jeugdwerkers om alles in goede banen te leiden?

Ze vindt dat de Vlaamse Regering haar verantwoordelijkheid moet nemen en moet nadenken over hoe men nog beter kan zorgen voor meer recreatiemogelijkheden voor jongeren. Ze gelooft dat daar vandaag een enorm gebrek aan is, zeker in dichtbevolkte gebieden. Ze woont zelf in een appartement in Brussel, waar de temperatuur nu 30 graden bedraagt. Ze kan zich voorstellen dat de situatie voor jongeren die in Brussel in een kleine kamer moeten leven, bijzonder zwaar is. Die willen ook naar buiten kunnen gaan om zich te ontspannen, ook iets minder dicht bij huis. Ze rekent daarvoor op alle overheden, ook op de Brusselse. Ze vindt ook dat er al lang een openluchtzwembad had moeten zijn in Brussel; haar partij is daar altijd voorstander van geweest.

Er moet in elk geval meer gebeuren om de lokale besturen te ondersteunen om in een aanbod te voorzien, niet alleen tijdens de coronacrisis maar ook daarna. Men moet de jongeren kansen geven op een mooie zomer, op een veilige manier. Jongeren die niet met hun ouders op vakantie kunnen naar een van de buurlanden moeten ook kunnen genieten van onze prachtige recreatiedomeinen en onze mooie kust, vindt ze. Ook die zijn nog altijd van en voor iedereen.

2.7. Tussenkoms van Kim De Witte

Kim De Witte heeft het eerst over wat er gebeurd is in Blankenberge. Het waren voor iedereen moeilijke tijden: er was de eerste lockdown, en dan kwam er een

tweede golf, gecombineerd met de hitte. Mensen hebben nood aan ontspanning en verkoeling in deze hittegolf; dat kan aan de kust of in de recreatiedomeinen in de eigen provincie. Hij wil de herrieschoppers aan de kust zeer streng veroordelen. Het zijn frustrerende tijden voor iedereen, maar dergelijk gedrag, in het bijzijn van gezinnen met kinderen, valt niet goed te praten. Hij wil duidelijk stellen dat dit gedrag voor zijn fractie onaanvaardbaar is. Mensen die zich schuldig maken aan geweld moeten streng bestraft worden.

Daarnaast vindt hij wel dat de proportionaliteit zoek is. Tom Ongena heeft dat eerder al redelijk scherpgesteld. Voor veertig relschoppers gaat men duizenden mensen de toegang tot de kust ontfeggen, en dat valt niet te begripen. Hij is het ermee eens dat de politie en de gemeenten moeten optreden tegen geweldplegers. Maar het moet toch mogelijk zijn om veertig relschoppers aan te pakken zonder een muur rond de gemeente te moeten optrekken. Hij begript niet waarom die maatregel zo verregaand is, en hij begript niet waarom de Vlaamse Regering daar niet strenger is in tussengekomen. Dit heet gefaald beleid, aldus Kim De Witte. Die 67 kilometer kust is van iedereen, en er zijn alternatieve methodes.

Het gaat volgens hem ook niet alleen over de kust, het gaat ook over recreatiedomeinen in de provincies. Hij verwijst naar domein De Plas in Houthalen, waar er een opstootje was tussen ouders en kinderen. De burgemeester heeft dan beslist om gedurende de hele hittegolf het domein dicht te laten, terwijl dat de enige locatie is in Midden-Limburg waar men kan zwemmen. Hij vindt dat een dispropor-tionele maatregel. Kievitsheide in Rijkevorsel sluit zijn domein voor niet-inwoners omdat er zwerfvuil gevonden was, en omdat mensen het zwemverbod negeerden. Ook het provinciaal domein in Berlare ging zondag dicht omdat er op zaterdag te veel volk was. Ten slotte is er de stad Antwerpen, die de facto een lockdown plaatst op de cultuursector, vanwege de eenvoud in de communicatie. Dit komt op een moment waarop er al een enorme noodkreet gekomen is, en duizenden mensen de 'Sound of Silence'-actie steunen op sociale media.

Volgens Kim De Witte gaan dergelijke maatregelen veel te ver. Iedereen heeft immers recht op ontspanning en verkoeling. En dat brengt hem terug bij de mogelijkheden die er wel degelijk zijn. Door de hittegolf en door het feit dat veel mensen niet op vakantie kunnen vertrekken, had men perfect kunnen voorspellen dat veel mensen bij dit warme weer naar de kust zouden trekken. En het is ook geweten dat het tegenwoordig vaker warm wordt. Hij begript niet dat daar geen positief project van gemaakt werd.

Hij verwijst naar burgemeester Maurice Lippens, die heel actief zijn standpunt verdedigt dat de zogenaamde frigoboxtoeristen niet welkom zijn in Knokke. Zo gaat men naar een vorm van klassentoerisme: een selectie op basis van inkomen of vermogen. Mensen met een tweede verblijf of hotelgasten zijn welkom, mensen die met een frigobox op het strand willen zitten zijn niet welkom. Voor zijn partij is dat onaanvaardbaar. Vlaanderen spendeert elk jaar 690 miljoen euro aan baggerwerken aan de kust. De kust is dus van iedereen, en daarom vindt hij dat deze maatregel te ver gaat.

Hij verwijst naar een artikel van Inge Ghijs in De Standaard op 13 augustus, waarin de journaliste pleit voor een andere campagne: iedereen is welkom, maar niet op dezelfde plek. "Bied bussen aan om naar elders te gaan, leid de mensen naar de kusttram." Zorg dat er plaats is voor iedereen, en organiseer dat goed. Hetzelfde geldt voor de openbare plassen en de recreatiedomeinen in de provincies. Als dat openbare domeinen zijn, zijn die van iedereen, zo geeft Kim De Witte mee. Waarom geen extra stewards of extra politiemensen inzetten om de veiligheid te garanderen, in plaats van alles dicht te gooien, net in deze hittegolf?

Wat de cultuursector betreft, gaat hij niet akkoord met Paul Van Miert die zegt dat het in deze commissie niet daarover moet gaan. De commissie Binnenlands Bestuur heeft toch ook bevoegdheden rond wat burgemeesters beslissen. Het lijkt de spreker heel belangrijk dat er eenheid komt in die beslissingen. En cultuur is het enige wat de mensen in deze tijden nog kan verbinden, het enige wat nog voor afleiding kan zorgen tijdens deze hittegolf. De cultuursector geeft zelf aan dat ze heel zwaar lijdt onder de coronacrisis. Een op vier bedrijven dreigt het einde van het jaar niet te halen. Duizenden artiesten, theatermakers, muzikanten en technici zouden in de problemen zitten.

En toch wordt er in Antwerpen de facto een totaalverbod op culturele evenementen geïnstalleerd. Vandaag wordt duidelijk gezegd dat dat eigenlijk een blunder was, en hij gelooft dat die vaststelling al eerder had kunnen gebeuren. Hij verwijst naar de luchtvaart, waar men met honderden mensen in een gesloten toestel mag zitten. Men mag met honderden mensen naar de bioscoop gaan in een gesloten zaal. Mensen mogen samen fitnessen in een gesloten ruimte. Maar een cultureel evenement in de open ruimte is verboden. Hij begrijpt niet waar die logica vandaan komt.

Na de de facto lockdown in Antwerpen zijn er nog negentig burgemeesters gevolgd die hetzelfde besluit hebben genomen: zij hebben uit voorzorg alle culturele evenementen geannuleerd. Dat was dodelijk voor de hele sector, en heel erg voor de mensen die nood hebben aan ontspanning. Kim De Witte merkt op dat de cultuursector de eerste sector was met een duidelijk protocol om alle events coronaproof te maken. Antwerps gouverneur Cathy Berx heeft op woensdag 12 augustus bevestigd dat er geen besmettingen terug te leiden zijn tot culturele evenementen in Antwerpen. In de pers was er sprake van nul besmettingen daar. Er was ook een brief van minister Bart Somers met de vraag om niet te snel over te gaan tot het annuleren van culturele evenementen.

De spreker vraagt zich daarbij af waarom er geen richtlijnen kwamen of een duidelijk, uniform plan. De sector heeft op 10 juni een voorstel gedaan om vier codes te installeren, afhankelijk van het aantal besmettingen in de stad in kwestie: groen, geel, oranje en rood. De functie van die codes bestaat erin dat men maatregelen treft om de toegang tot de evenementen te beperken. Virologen zoals Marc Van Ranst waren voorstander van dit systeem. Op die manier neemt men de willekeur en de paniecreactie weg. Ook de individuele verantwoordelijkheid, onder druk van een aantal mensen, wordt in die gemeenten dan weggenomen. Kim De Witte vraagt concreet waarom er niet meer van dergelijke plannen worden opgesteld voor de kust, voor de cultuursector en voor de recreatieparken. Hij pleit voor minder anarchie, en voor meer proportionaliteit tussen veiligheid en het recht op ontspanning en verkoeling.

Momenteel is er sprake van een versoepeling voor de cultuursector, en de spreker heeft begrepen dat de sector daar op zich blij mee is. Maar er is nog een weg af te leggen. Het idee om in het Sportpaleis een evenement met honderd mensen te organiseren lijkt hem absurd. Dat kan volgens hem ook veilig gebeuren met meer mensen. Waarom kan er voor dat soort zalen geen maatwerk gebeuren? Waarom moet er één criterium zijn zonder verder te specificeren? De spreker had daar graag meer verduidelijking rond gekregen.

2.8. Tussenkomen van Brecht Warnez

Brecht Warnez deelt het gevoel van Tom Ongena rond het initiëren van deze commissie. Het lijkt hem enerzijds een goede zaak dat het hier gaat over de maatregelen die de lokale besturen nemen. Maar daarnaast vreesde ook hij dat allerlei zaken op dezelfde hoop zouden worden gegooid, ook zaken die niet in deze commissie thuishoren of die federale materie zijn.

Hij heeft ook een aantal boutades gehoord waar hij kort op ingaat. Zo heeft hij veel respect voor de manier waarop Jeremie Vaneeckhout aan politiek doet, maar hij vindt het wat flauw om te stellen dat men de Vlaamse Regering niet heeft gezien. Dat werd bovendien gezegd een week nadat er op initiatief van de minister van Werk en Economie een reeks ondersteunende maatregelen zijn ingevoerd voor de evenementen- en de cultuursector. Ook minister van Binnenlands Bestuur Bart Somers heeft een aantal zaken gedaan, samen met minister-president Jan Jambon, ook voor de cultuursector. Hij heeft ook een aantal initiatieven genomen samen met minister Wouter Beke, zoals de contacttracing. De spreker vindt het dan ook kort door de bocht om te stellen dat de Vlaamse Regering afwezig is gebleven.

Voor Brecht Warnez is de band met het federale niveau in een dergelijke gezondheidscrisis van cruciaal belang. Hij wil daarmee het thema 'ordehandhaving' zeker niet uit de weg gaan als dat in deze commissie ter sprake komt. Maar ordehandhaving lijkt hem bij uitstek een federaal thema. Hij wil daar ook graag een uitgebreider debat over voeren, maar dan nadat de bubbels zijn opgeheven, en niet in deze commissie.

Hij richt zich ook tot Paul Van Miert, die zich afvraagt waarom men moet wachten op dat plaatsverbod. Brecht Warnez bevestigt dat men als burgemeester, op basis van een wet die in 2013 werd goedgekeurd, nu al op individuele basis, als preventieve maatregel een plaatsverbod kan opleggen. Maar als het gaat over een bredere regio dan een aparte gemeente, dan is er een andere wetgeving nodig om conform het EVRM te zijn. Het gaat hier immers om een repressieve maatregel, een sanctie.

Volgens de spreker moet het in deze commissie vooral gaan over de maatregelen die de lokale besturen en provincies hebben genomen, en dat waren ingrijpende maatregelen. De provinciegouverneurs hebben een voortrekkersrol opgenomen. Afgelopen week was er dan de combinatie van een hittegolf en de coronacrisis. Dat betekent dat het niet altijd evident was om bepaalde maatregelen aan te houden. Ordehandhaving is een federaal thema, maar misschien kan minister Bart Somers hier wel een ondersteunende rol spelen ten aanzien van de lokale besturen, in het kader van de hittegolf. De minister heeft misschien wel mogelijkheden om daar aanbevelingen rond te doen. De spreker vraagt of de minister daarover contact met de lokale besturen heeft opgenomen.

Hij stelt ook vast dat veel mensen op dezelfde plekken verkoeling zoeken: aan zwembijvers, recreatiedomeinen en de kust. En dat heeft er dan toe geleid dat sommige zwembijvers en de kust op bepaalde plaatsen volledig werden afgesloten. Hij vindt het dan ook terecht dat er vragen worden gesteld rond proportionaliteit. Heeft de minister zelf contact opgenomen met de gemeenten om op een andere, niet-repressieve manier op te treden of ondersteuning te bieden? Zijn daar duidelijke richtlijnen rond gegeven? De spreker herhaalt dat er duidelijkheid moet zijn.

Hij benadrukt verder dat gewelddadig gedrag van bepaalde individuen aan de kust op geen enkele manier kan worden getolereerd. Een snel optreden en een snelle en strenge bestraffing zijn daar volgens hem op zijn plaats. Maar men mag ook niet vergeten dat de meerderheid van de mensen zich wel aan de voorschriften probeert te houden, ook al is dat niet altijd eenvoudig. Als er maatregelen worden genomen om dagjestoeristen van de kust weg te houden, ook al zijn die nodig, dan draagt iedereen de gevolgen van de daden van enkele amokmakers. Brecht Warnez pleit dan ook voor maatregelen op individueel niveau, eerder dan voor collectieve maatregelen. Zo hoeft de meerderheid van de mensen, die zich wel consequent aan de regels houdt, zich niet gestraft te voelen door het misdadig gedrag van een kleine minderheid. Maar dat kan enkel gebeuren door snel en effectief te straffen, zo concludeert hij.

Brecht Warnez stelt ook vast dat er verschillende maatregelen in verschillende gemeenten en steden van kracht waren. Daarbij kon men vaststellen dat er een soort van regiovorming tot stand is gekomen. Zo hebben de kustburgemeesters samen maatregelen genomen om de uniformiteit te bewaren, en daarin heeft de provinciegouverneur een belangrijke rol gespeeld. Maar die regiovorming bestaat langs de kust uit een reeks gemeenten die aan elkaar hangen. Die regio komt dan weer niet overeen met de eerstelijnszones, die erg belangrijk zijn voor de contacttracing. Kan men daar iets uit leren?

In bepaalde regio's werd er geclusterd gewerkt. Rond grotere steden trof men samen met kleinere gemeenten bepaalde maatregelen. Maar op die manier worden maatregelen voor grootstedelijke problematieken doorgetrokken naar de omliggende plattelandsgemeenten. Dat is iets waarbij men moet stilstaan. Hoe heeft de minister daar ondersteuning voor geboden? De spreker weet immers dat de minister pleit voor meer regiovorming. Hij vraagt ook of de minister contacten heeft gelegd met de provinciegouverneurs, die op hun beurt ook hun werk hebben gedaan om tot meer uniformiteit te komen.

Minister Bart Somers en minister-president Jan Jambon hebben samen een brief verstuurd naar de steden en gemeenten, waarin ze oproepen om niet zomaar alle socioculturele evenementen af te gelasten, en om daar de nodige proportionaliteit in te voorzien. De spreker stelt vast dat die proportionaliteit op verschillende manieren wordt geïnterpreteerd. Het lijkt hem belangrijk dat er een kader wordt gecreëerd voor de lokale besturen, een soort van beslissingsschema. Dat kan als ondersteuning dienen als ze moeten beslissen welke evenementen wel en niet worden toegestaan. Heeft de minister daar advies of een ondersteunend kader voor klaar?

2.9. Tussenkoms van Kris Van Dijck

Kris Van Dijck sluit als laatste spreker aan. Met de spreuk 'Never Waste a Good Crisis' toonde Winston Churchill aan dat uit de assen van de Tweede Wereldoorlog de Verenigde Naties tot stand konden komen. In de tussenkomsten van deze namiddag merkt hij een aantal opportuniteiten op zoals de eerstelijnszones, een aantal elementen rond de regiowerking. Die zijn nu op een organische manier naar boven gekomen, waarbij samenwerkingen tot stand komen. In zijn eigen regio stelt de spreker een nauwere samenwerking met ziekenhuizen vast.

Heel wat Vlaamse instanties hebben enorm hun best gedaan om een en ander in goede banen te leiden. Aan de kust zijn door de besturen maar ook vanuit de toeristische sector enorm veel inspanningen geleverd. Hannelore Goeman stelt terecht dat eenieder welkom moet zijn. Hij is het daar volledig mee eens, maar dan komt men op het punt van de individuele verantwoordelijkheid. Hij heeft het niet alleen over politieagenten. Als redders of andere mensen instructies geven over hoe men zich in een massa moet bewegen of welke looprichting men moet volgen, dan hoort men te luisteren. Men mag de beste plannen maken, maar wanneer men die plannen niet naar behoren uitvoert, dan kan men eigenlijk niets ordentelijk organiseren.

Weinig burgers weten dat de lokale besturen het enorm gewaardeerd hebben dat het Vlaams Crisiscentrum bijna dagelijks met updates kwam zodat men veelvuldig informatie kreeg, ook de wijzigingen, en in de provincie Antwerpen daarbij nog de provinciale besluiten van de gouverneur. Dat Vlaams Crisiscentrum was zeer accuraat en zorgde ervoor dat de lokale besturen altijd de tools en hefbomen hadden om accuraat op te treden.

Het woord 'coronamoeheid' is al een paar keer vermeld en daar moet men volgens Kris Van Dijck ook aandacht voor hebben. Het is heel belangrijk om te duiden

waarom bepaalde maatregelen worden genomen. Als men aan de mensen zegt dat ze een mondk masker moeten dragen, moet men erbij zeggen waarom ze dat moeten doen en moet men goed afwegen wanneer dat zinvol is en wanneer niet. Hij is er rotsvast van overtuigd dat wanneer mensen de zin van een bepaalde maatregel inzien en men hen een perspectief op beterschap geeft, zij tot heel veel bereid zijn.

Men zit nog altijd in de federale fase. Er is lang discussie geweest over de vraag of lokale besturen strenger mogen zijn of niet. Daar is een evolutie in opgetreden. De burgemeester van Deinze heeft op een bepaald ogenblik het mondk masker verplicht maar werd teruggefloten. Hij vraagt aan de minister enige duidelijkheid over waar die lokale autonomie nu precies ligt. Hoe ver kan een burgemeester conform artikel 135 van de Nieuwe Gemeentewet optreden? Waar ligt de cesuur? Hij is in grote mate voorstander van een pluriforme aanpak maar soms moet heel secuur worden opgetreden. Dat kan op wijkniveau zijn, zelfs bijna op straatniveau, zodat men heel goed kan detecteren.

De Vlaamse overheid heeft de laatste periode een enorme verdienste gehad in de contacttracing. Sinds kort krijgen de gemeenten ook de informatie van Sciensano over wie er besmet is. Vroeger wist men alleen dat er bijvoorbeeld in Anzegem drie besmettingen waren. Ondertussen weet de burgemeester van Anzegem over wie dat gaat, kunnen die personen worden gecontacteerd en kan men zeer fijnmazig en secuur optreden. Terwijl men vroeger met de hakbijl moest optreden, kan men nu veel meer het scalpeermes hanteren.

Kris Van Dijck verwijst naar de grotere betrokkenheid van de VVSG en de lokale besturen bij heel het gebeuren rond de Nationale Veiligheidsraad. Hij dacht niet dat daar enige evolutie in is. De minister heeft al gesteld dat dat zeer moeilijk was. Zijn daar nu meer contacten of niet?

3. Reactie van minister Bart Somers

Minister *Bart Somers* merkt op dat het vandaag gaat over een gedachtewisseling waar hij vanuit zijn bevoegdheden een bijdrage aan wil leveren. Maar sommige vraagstellers zien hem blijkbaar als een minister van alles, een surrogaat minister-president of zelfs een soort federale eerste minister. Hij is echter maar een bescheiden Vlaams viceminister-president en verantwoordelijk voor Binnenlands Bestuur, wat in dezen uiteraard wel belangrijk is. Hij vindt het een goede zaak dat er een gedachtewisseling wordt gehouden maar die had misschien beter in de commissie Algemeen Beleid plaatsgevonden, zodat een bredere benadering mogelijk zou zijn geweest. Nu zijn er verschillende elementen aan bod gekomen waarop de minister moeilijk in de plaats van zijn collega's kan antwoorden.

Minister Bart Somers begint bij de aanleiding, namelijk de amokmakers en de rellen op het strand van Blankenberge. Zoals iedereen vindt hij dit totaal onaangepast, crimineel gedrag. Dat moet ten strengste veroordeeld worden en de gerechtelijke instanties moeten daar voluit hun verantwoordelijkheid kunnen nemen. Tijdens zijn twintigjarige ervaring als burgemeester is hij met dergelijke zaken af en toe geconfronteerd geweest. De enige juiste houding in een democratische rechtsstaat is dat men kordaat optreedt tegen degenen die geweld plegen. Dat is niet alleen belangrijk voor de geloofwaardigheid van de rechtsstaat maar ook om andere mensen te beschermen en een duidelijk signaal te geven aan sommigen die op een verkeerd spoor aan het belanden zijn in hun leven, dat misdaad, criminaliteit, overlast en geweld plegen niet loont en niet werkt in onze samenleving. Onze rechtsstaat staat of valt met het bewaken van die regels.

Ten tweede moet men vermijden dat onschuldigen daar slachtoffer van worden. De gewone dagjestoeristen kunnen daar geen slachtoffer van zijn. De jongeren met een migratieachtergrond die niet bij die veertig amokmakers horen, kunnen

daar geen slachtoffer van zijn. De gezinnen met kinderen die daar op het strand zaten, kunnen daar geen slachtoffer van zijn. De politieagenten die hun job doen en er niet voor kiezen om te moeten vechten met mensen, kunnen daar geen slachtoffer van zijn. Het is zeer belangrijk in een democratische rechtsstaat dat men optreedt tegen de daders, kordaat en consequent, en dat men er bij het nemen van maatregelen over waakt dat zo weinig mogelijk of liefst geen onschuldige mensen het slachtoffer zijn.

Een derde beschouwing is dat etnisch profileren niet kan. Zoals de minister van Binnenlandse Zaken in het Federaal Parlement heel duidelijk heeft gezegd, kan dat niet want dat is eigenlijk onschuldigen op basis van te eenzijdige kenmerken sanctioneren. Minister Bart Somers wijst erop dat dit een bevoegdheid is van de federale overheid. Veiligheid en Justitie behoren tot de kerntaken van de federale overheid. Hij kan daar dus niet lang blijven bij stilstaan. Maar in zijn hoedanigheid als titelvoerend burgemeester kan hij zeggen dat er op dit moment vier politiezones zijn, namelijk Antwerpen, Mechelen-Willebroek, Gent en Brussel-Noord, die in een opleidingstraject zitten rond professioneel profileren. Mocht de commissie een federale commissie zijn, dan zou dit een aanleiding kunnen zijn om dat te bestuderen. Hij suggereert om dit over te maken aan de partijgenoten van de commissieleden in het Federaal Parlement want het gaat om een interessante vorming van politiemensen. Tot daar het incident en een aantal algemene beschouwingen die buiten de Vlaamse bevoegdheden en verantwoordelijkheden vallen.

De minister is het ermee eens dat de mensen op de tippen van hun tenen lopen. De coronacrisis duurt heel lang en komt blijkbaar in golven. Men was in juni hoopvol dat het ergste misschien wel achter de rug zou zijn en men weer een normaal sociaal leven zou kunnen leiden. Dan bleek er een heropflakking te zijn en werden dingen weer aan banden gelegd. Mensen lijden daar mentaal, sociaal en financieel onder. Dat creëert heel veel spanningen in de samenleving waarbij men moet opletten dat mensen elkaar niet beginnen te viseren. De voorbije weken werd dat nog versterkt met het hele warme weer waar iedereen last van heeft. De grote uitdaging voor de volgende weken en maanden bestaat erin om te zorgen voor een draagvlak en een blijvende bereidheid bij de mensen om zich mee in te zetten voor de volksgezondheid. Men moet aanvaarden dat men bepaalde dingen niet zal mogen doen die men normaal wel mag doen. Dat is heel moeilijk want de regels moeten de realiteit volgen. Maar als de regels te vaak wijzigen, kan dat mensen psychologisch en mentaal uitputten. Dat kan een aantasting van het draagvlak vormen.

Deze uitdaging is er voor iedereen, voor de ministers, voor de parlementsleden, voor lokale besturen, voor virologen, voor het hele maatschappelijke gebeuren, om uit te zoeken hoe we dit volhouden want we zijn een marathon aan het lopen. Minister Bart Somers hoopt dat die zo kort mogelijk zal zijn zodat de mensen het kunnen volhouden, tot op het moment, hopelijk zo snel mogelijk, dat er een vaccin en medische oplossingen zijn. Dat is een ongelooflijk moeilijke zaak. Daar bestaat geen 'silver bullet' of geen wondermethode voor. De minister komt straks nog terug op de discussie over de lokale autonomie en de Vlaamse en federale regels.

De minister wil daarom een eresaluut geven aan de burgers, de ondernemers, de mensen in de culturele sector, in de sociale sector, de gezinnen, en in het bijzonder ook aan de lokale besturen die in de frontlinie staan en veel verantwoordelijkheden hebben. De minister heeft altijd geloofd in de kracht van de lokale besturen en hun capaciteit om lokale beslissingen te nemen en juiste afwegingen te maken. Ze moeten dat nu heel vaak doen. Ongetwijfeld zal er soms een gevoel van twijfel zijn. Voor sommigen is dat zwaar. Men moet heel belangrijke keuzes maken. Als men een regel versoepelt of een evenement toelaat of verbiedt, heeft dat altijd een enorme impact. Als men iets verbiedt, heeft dat een impact op het inkomen van mensen en op de mogelijkheid om dingen te kunnen organiseren, maar als

men iets toelaat, neemt men ook een risico, want dan is men misschien mede verantwoordelijk voor het verspreiden van het virus, met alle kwalijke gevolgen van dien. De minister vraagt veel begrip voor de burgemeesters. Hij beschouwt zichzelf als een van hen. Hij geeft hun een eresaluut. Hij beseft heel erg dat de rol die zij vervullen, zeer belangrijk is en dat die rol de komende weken en maanden nog zeer zwaar zal zijn.

De minister is blij dat Brecht Warnez een iets andere toon heeft gehanteerd dan zijn partijgenoot en collega. Het beeld dat de Vlaamse Regering de voorbije dagen en weken afwezig was, klopt niet. De Vlaamse kern, namelijk minister Hilde Crevits, minister-president Jan Jambon en minister Bart Somers zelf, hebben vorige vrijdag op een persconferentie belangrijke maatregelen bekendgemaakt. Het waren vooral economische maatregelen ter ondersteuning van de eventsector, de retailsector en iedereen die onderneemt in Vlaanderen en geïmpacteerd is door de coronacrisis. Het ging om maatregelen van vele tientallen miljoenen euro extra impulsen om mensen die gezond functioneren als onderneming of als private persoon of zelfstandige, door die crisis te krijgen.

Een ander voorbeeld is de vraag die er lokaal is om de mogelijkheid te krijgen om aanvullend, niet in concurrentie met de centrale contacttracing, lokale contacttracing te kunnen doen. Dat is onder meer begonnen in een regio in West-Vlaanderen en in de stad Antwerpen, maar nu is men dat ook in Mechelen en in vele andere steden aan het doen. Men heeft dat mogelijk gemaakt en minister Wouter Beke heeft zich daar mee achter gezet. Men moest soms hindernissen en weerstanden overwinnen om dat mogelijk te maken.

Minister Bart Somers geeft een ander voorbeeld waarbij minister-president Jan Jambon en hijzelf een brief hebben gestuurd aan de lokale besturen, waarin stond dat alleen de burgemeesters die afweging lokaal konden maken.

Wat het sociaal-culturele leven betreft, heeft de minister van Cultuur samen met de sector een evenementendraaiboek gemaakt. Dat draaiboek is door de gouverneur van de provincie Antwerpen buiten werking gesteld vanwege de zeer specifieke coronacrisis daar. Minister Bart Somers krijgt signalen uit de sector dat het een draaiboek is waarmee men aan de slag kan. Maar wanneer er extra zware maatregelen moeten worden genomen omdat men vreest voor een verdere doorbraak van corona in een bepaalde regio en de gouverneur neemt in overleg met de federale overheid een beslissing, dan is dat een zeer specifieke situatie. De regering heeft aan de lokale besturen willen zeggen dat ze moeten proberen om zoveel mogelijk van het culturele en sociale leven te laten doorgaan. Want als men volharding vraagt van mensen om een aantal dingen niet te doen, dan zal men cultuur nodig hebben om mensen door de crisis te krijgen, om mensen mentaal gezond en geïnspireerd te houden, hoop te creëren, mensen te laten genieten van momenten van schoonheid en goedheid. Dat is niet alleen om de sector te laten overleven, die sector heeft een groot economisch belang, maar het gaat ook over het algemeen welbevinden van onze samenleving omdat die daar kracht uit put. Samenhang, solidariteit, vertrouwen en hoop zijn zeer belangrijk.

Er zijn een aantal burgemeesters, ook van de partij van de minister, die zeggen dat hij het debat weer opent, maar dat is net de bedoeling. Men moet met elkaar blijven praten. De burgemeesters moeten blijven zoeken en in dialoog gaan. Hij beseft dat die mensen verzuipen in het werk, maar het is wel hun taak om te zoeken naar oplossingen. Dat zal soms niet gaan. De minister zal hen daar nooit voor veroordelen. Hij zal niet de keizer-koster spelen, maar hij wil wel aanmoedigen en motiveren om te zoeken om een evenement op een andere manier te laten doorgaan. De minister nodigt de commissie uit om eens te kijken naar de tweet van Axel Ronse. Die tweet ging over een festival in Engeland. Het is een prachtig beeld. Men heeft daar een concrete oplossing gevonden om een aantal dingen

mogelijk te maken. Geen verwijt aan de burgemeesters, integendeel, de minister gelooft dat de burgemeesters het sterkste beleidsniveau vormen in de samenleving. Vlaanderen is daar niet afwezig. De minister wil niet beginnen kakelen over de bevoegdheden van anderen, dat zou heel fout zijn. Hij wil zich niet bemoeien met de bevoegdheden van andere beleidsniveaus.

Men zit in een federale fase. Dat was een keuze bij de aanpak van de crisis. Federaal kwam hier 'in charge'. Men mag niet het omgekeerde zeggen van wat men op een ander moment gaat eisen. De dingen kunnen werken in een federaal land. Men moet niet naast elkaar of tegen elkaar werken. Dat betekent dat men soms een zekere terughoudendheid in acht neemt. De minister moet bezig zijn met zijn bevoegdheden. Hij moet niet proberen – zeker niet publiek – om andere ministers tegen te spreken, dat zou nog meer verwarring creëren. Hij mag niet allerlei initiatieven beginnen nemen die niet tot de bevoegdheden van Vlaanderen behoren. Dat is in het belang van de coherentie.

Er waren veel vragen over het federale niveau. De minister gaat daar niet op antwoorden. Men mag hem dat niet kwalijk nemen. Er was de vraag: waar staat men nu? Hoe zit het met de federale fase? Dat is een unieke constitutionele toestand. Daar kan achteraf nog veel over worden gepraat. Daar kunnen prachtige doctoraten over worden geschreven. Het gaat over hoe men in die crisis is omgegaan met de constitutionele rechtsorde. De federale fase is tamelijk ingrijpend voor de constitutionele rechtsorde.

Er waren twee fasen. Fase 1 liep van 13 maart tot 25 juli. Wat was de taak van het federale niveau? Alle coronagerelateerde maatregelen waren een federale verantwoordelijkheid, en de lokale besturen moesten die uitvoeren en concretiseren. Ze mochten daar niet van afwijken, ze mochten niet strenger gaan, niet minder streng. Hun taak was: concretiseer, implementeer, voer uit.

Vanaf 25 juli is er iets gewijzigd. Op dat moment heeft men burgemeesters en gouverneurs bevoegd gemaakt om zelf bijkomende maatregelen te treffen. Het ministerieel besluit van 30 juni 2020 zegt heel duidelijk dat burgemeesters en gouverneurs maatregelen kunnen nemen, aanvullend, preventief en in overleg met de gouverneur. De gouverneur is in dezen niet afhankelijk van de Vlaamse overheid, maar treedt op als commissaris van de federale overheid, als vertegenwoordiger van federaal minister Pieter De Crem. Als een burgemeester iets extra's wil doen, moet hij voorafgaand overleggen. Hij moet de maatregel voorleggen aan de gouverneur. Het gaat om een maatregel die de burgemeester noodzakelijk of nuttig acht wegens de lokale toestand. In overleg met de gouverneur kan hij zo'n maatregel nemen.

Het ministerieel besluit zegt nog iets meer. Lokale besturen en gouverneur moeten zelfs maatregelen nemen als het agentschap Zorg en Gezondheid hen informeert over een lokale heropleving van de epidemie. Dan moeten ze maatregelen nemen, opnieuw, in overleg. Heel de 'chain of command' of beleidslijn, verantwoordelijkheidslijn, is een federale. Lokaal moet optreden in samenspraak met de gouverneur als commissaris van de Federale Regering met de federale minister van Binnenlandse Zaken aan de top van die 'chain of command' en uiteraard in samenspraak met de rest van die regering. Dat is de manier waarop dat functioneert.

Wat is de rol van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur? Die rol is het ondersteunen en adviseren van de lokale besturen. Kris Van Dijck heeft ernaar verwezen, dat gebeurt intensief. Er is een lijn die permanent bereikbaar is. De mensen zitten er altijd klaar voor welke vraag dan ook. Bovendien gaat het verder dan dat. Er komen heel wat adviesvragen binnen, niet alleen in het crisiscentrum, maar ook bij ABB. Natuurlijk brengt de coronacrisis extra problemen en uitdagingen mee. Sinds maart zijn er bijna duizend adviesvragen binnengekomen bij ABB.

Die werden een voor een zo goed mogelijk beantwoord. Het kabinet staat in permanent contact met ABB en het crisiscentrum om dat zo goed mogelijk te begeleiden. Wat nog opvalt, is hoeveel maatregelen er lokaal genomen zijn. In totaal zijn er sinds maart 758 politiereglementen en 347 burgemeesterbesluiten genomen, op zo'n driehonderdtal gemeenten. De inschatting van de minister is dat meer dan 90 procent coronagerelateerd is.

De minister zegt dat hij moet toezien op de legaliteit van de maatregelen. Als er klachten zijn of bezwaren worden ingediend, moet zijn administratie onderzoeken of de maatregel wettelijk is. Dat is het wettelijkheidstoezicht. Er is tijdens de vorige legislatuur veel over gepraat. Men wou af van de keizer-kostermentaliteit, het paternalisme waarbij ministers denken dat zij de profliga zijn en de burgemeesters een amateurgezelschap. Men moet elkaar meer als gelijkwaardige partners zien. Vandaar beperkt men zich tot het wettelijkheidstoezicht en gaat men zich veel minder als betweter bemoeien met wat er lokaal gebeurt. De minister heeft zich indertijd dood geërgerd aan de keizer-kostermentaliteit. Hij wist zeker dat hij het beter wist in Mechelen, niet in Lier, maar wel in Mechelen. Die lijn moet men blijven bewaken. Dat betekent dat er soms maatregelen worden genomen die men zelf misschien liever anders had genomen maar die ingegeven zijn door de lokale situatie. Men moet wel waken over de wettelijkheid.

Er zijn sinds maart in totaal 61 klachten behandeld. Daarbij zijn 5 vernietigingen uitgesproken en zijn 23 dossiers nog in onderzoek. Van die 23 gaan er 6 over de mondmaskerplicht in verschillende gemeenten. Elke gemeente heeft haar eigen manier, sommige zijn creatief, andere werken eerder formeel. 12 dossiers hebben te maken met de politieverordening van de gouverneur. Die zijn niet altijd tegen de gouverneur gericht, maar soms ook tegen de manier waarop de verordening is toegepast of hoe er mee omgegaan is. Men volgt een en ander accuraat en snel op. Bij maatregelen die te maken hebben met corona moet er overleg zijn met de gouverneur. Er is een gesprek over de redelijkheid en proportionaliteit waar verschillende collega's naar verwezen. Als de maatregel disproportioneel of onredelijk is, en de fundamentele vrijheden worden beperkt, kan de federale minister van Binnenlandse Zaken de gouverneur vragen om op te treden.

Bijvoorbeeld in Knokke heeft men op een gegeven moment beslist dat de dagjes-toeristen niet meer binnen mochten. Dat is een burgemeester die nogal op zijn strepen staat om het hoffelijk te zeggen. Blijkbaar zijn er zo aan de kust nog meer, ook in Middelkerke bijvoorbeeld, en Oostende heeft ook een speciale, maar het is een goede collega. Het zijn 'outspoken' burgemeesters die soms graag in conflict gaan. De minister ging zelf graag in conflict als burgemeester maar hij is dat nu helemaal verleerd. Men heeft een beslissing genomen op 9 augustus en die weer ingetrokken op 11 augustus. De maatregel bestaat niet meer. Die heeft slechts twee dagen bestaan.

De afweging van de proportionaliteit gebeurt door het administratief toezicht, maar uiteindelijk zal de rechter – en de rechterlijke macht – in ultimo bepalen of de afweging proportioneel juist is, of ze de fundamentele rechten respecteert. Men mag als minister van Binnenlands Bestuur niet te activistisch zijn ten aanzien van de lokale besturen, vanuit een ivoren toren of vanuit betweterigheid. Men mag hen niet permanent onder druk zetten om in de pas te lopen. De minister is wel verantwoordelijk voor het bewaken van de fundamentele rechten en vrijheden van mensen. Als er een conflict is tussen beide, moet de wet en de rechtsstaat worden gerespecteerd. Het bewaken van de proportionaliteit gebeurt vanuit het klachtenonderzoek, dat moet op een ernstige en onderbouwde manier gebeuren.

Brecht Warnez heeft verwezen naar de contacten. Men moet echter opletten. De burgemeesters zitten tegenwoordig bijna continu in digitale vergaderingen, vormen de eerstelijnszones, overleggen met de gouverneurs die heel hard en sterk

hun verantwoordelijkheid opnemen. Ze doen hun job goed. Men mag echter niet vergaderen om te vergaderen. De afspraak is dat de gouverneurs de regering op de hoogte houden. De gouverneurs zijn het kanaal voor het contact met de lokale besturen. Dat kan ook individueel met een burgemeester om goed te weten wat er aan de hand is, maar de gouverneurs zijn de draaischijf. Ze praten met de lokale besturen vanuit een federale verantwoordelijkheid, en kunnen vanuit de Vlaamse verantwoordelijkheid meekijken.

De minister is het er volledig mee eens – Kris Van Dijck heeft ernaar verwezen – dat het belang van de regiovorming begint op te vallen. Men werkt daaraan. Het Vlaamse regeerakkoord is in die zin proactief, men heeft daar volop op ingezet. Men moet dat binnen het huidige tijds kader verder uitbouwen. Bij de lokale besturen heerst een groot besef dat men daar absoluut op verder moet gaan. De twee mogelijke sporen in dat verband zijn een opschaling van mogelijkheden en fusies. De regiovorming is een manier om lokaal de krachten te bundelen en meer slagkracht te hebben.

De minister zegt dat men moet opletten dat men geen twee dingen tegelijk wil. Men moet de lokale besturen responsabiliseren en ruimte geven. Ze moeten de vrijheid krijgen om maatwerk te leveren, om zelf dingen te organiseren en te doen. Aan de andere kant heeft men de neiging om alles vanuit Vlaanderen te willen regelen. Is dat dan beter geregeld? Hoe hoger het niveau dat regelt, hoe abstracter en vaak strenger de regels moeten zijn. Hoe lager het niveau dat regelt, hoe meer ruimte er voor maatwerk is.

De minister is ervan overtuigd dat lokale besturen niet minder maar meer mogelijkheden moeten krijgen. In Vlaanderen is 13 procent van de overheidsmiddelen in handen van lokale besturen, in Nederland is dat 30 procent. Dat betekent dat een groot extra volume aan middelen en bevoegdheden in Nederland bij de lokale besturen zit. Kan de commissie zich dat inbeelden, wat een slagkracht dat vertegenwoordigt? De minister wil niet pleiten voor de afschaffing van de Vlaamse overheid en alle middelen aan de lokale besturen geven, maar er zijn meer mogelijkheden. Er moeten meer middelen en bevoegdheden naartoe gaan, zodat men daar kordater kan werken. Zo kan men ook in coronatijden dat maatwerk beter organiseren.

Hannelore Goeman vroeg concreet naar de oplossing voor de situatie in Blankenberge. Daar bestaat natuurlijk geen wondermiddel voor. Men moet elkaar niets wijsmaken. In een samenleving zullen er altijd mensen zijn die in de fout gaan. Men kent de vergelijking tussen hooligans en de relschoppers aan de kust. Die is relevant. Geen enkele vergelijking gaat helemaal op, er zijn altijd verschillen, maar die mensen hebben ook lak aan gezag, ze vinden ook dat deze samenleving niet de hunne is, ze kiezen voor geweld tegen politieagenten. Dat is totaal onaanvaardbaar. Onschuldige omstanders zijn daar het slachtoffer van. Het zijn vandalen. Ze moeten even evident veroordeeld en gesanctioneerd worden als elke andere relschopper. De oplossing – en dat valt onder federaal – is dus sanctioneren en kordaat optreden. Een gevoel van straffeloosheid is het gevaarlijkste in een samenleving, daar bereikt men niets mee. De oplossing ligt ook lokaal. Velen vinden dat gemakkelijk maar dat is het niet, het is de realiteit.

De minister heeft dat in Mechelen ervaren. In zijn stad is de straatcriminaliteit met 80 procent gedaald. Dat is een totaal andere realiteit. Dat kwam doordat men lokaal op basis van een integrale aanpak kon werken. Men heeft gewerkt met wijkoverlastteams. Men heeft 'Joeri's' (Joeri staat voor 'jongvolwassenen observeren en regelmatig interpellieren') ingezet: de draaideurdelinquenten kregen een politieagent toegewezen waar ze elke week naartoe moesten om zich te verantwoorden, om hen bij te sturen. Als het goed ging, kregen ze een schouderklop. Men bracht de ouderlijke verantwoordelijkheid in beeld.

De minister heeft in zijn stad zelf – federaal had geen middelen – een gesloten instelling gefinancierd. Men heeft keuzes gemaakt met het budget. Dat was uiteraard een Vlaamse instelling maar Mechelen heeft ze gefinancierd. Jongeren werden op een andere manier aangepakt. De ouders werden erbij betrokken. Men ging de jongeren niet zes maanden opsluiten en dan vrijlaten zonder dat er iets veranderd was. Er werd gewerkt met die jongeren. Na een gevangenisstraf komen die immers terug in de samenleving. De ouders dragen ook een verantwoordelijkheid. Men moet dat niet soft aanpakken, die ouders moeten hun verantwoordelijkheid opnemen. Men moet hen daarbij natuurlijk ondersteunen. Ze moeten mee in beeld. Men heeft dat gedaan via een lik-op-stukbeleid. Dat kan perfect lokaal via afspraken met het parket. Het parket moet evident meegaan. Elke burgemeester kent zijn frustraties, maar elke procureur of parketmagistraat afschilderen als iemand die niet meewil, dat is te kort door de bocht. Men kan concrete afspraken maken.

Men heeft gekozen voor camera's. De minister heeft daar in liberale kringen veel kritiek op gekregen. Camera's en privacy! Met dat cameranetwerk, het grootste in Vlaanderen, heeft men in bepaalde buurten en wijken de overlast fel doen dalen. Men zegt dat het dan verschuift, sommigen zullen wel verschuiven maar sommigen zullen stoppen.

Men heeft gewerkt aan casusoverleg. Men heeft dat lokaal uitgebouwd, men heeft aan preventie gedaan. Men heeft samen met de politie geval per geval bekeken. Dat is een wortel-en-stokbeleid. Men zocht naar kansen, men wou mensen een perspectief geven. Men kon hen figuurlijk rond de oren slaan als het fout ging.

Men heeft een begeleidingssysteem opgezet voor ex-gedetineerden om hen van de gevangenis terug in de samenleving te begeleiden. Men heeft gedeeld burgerschap gerealiseerd. Men heeft racisme bestreden zodat iedereen zich burger kan voelen in de samenleving. Men heeft gewerkt aan sociale mobiliteit. Men heeft gettovorming tegengegaan, gekleurde en witte. Mechelen is ondertussen een superdiverse stad waar mensen meer met dan naast elkaar leven.

Men heeft zijn waarden verdedigd. Men heeft verregaand acties gevoerd tegen bijvoorbeeld seksuele intimidatie op straat, want ook daar moeten regels gelden. Dat is een lokale aanpak die zeer divers is en niet bestaat uit één maatregel. De lokale besturen kunnen het verschil maken. Dat gebeurt trouwens al, niet alleen in Mechelen maar ook in andere steden. De verantwoordelijkheid ligt lokaal. Dat kan niemand in de plaats van dat lokaal bestuur. Men moet nog meer mogelijkheden geven aan de lokale besturen. De burgemeester of de gemeente die dat slecht doet, die wegstijgt en excuses zoekt, zal bij de volgende verkiezingen worden afgestraft. Dan moeten er anderen in de plaats komen. Het enige antwoord is absoluut niet: strenger, strenger, strenger. Het gaat om een globale aanpak. Kordaat sanctioneren kan. De lokale besturen hebben daarin grote mogelijkheden.

Op de vraag van Hannelore Goeman of de lokale besturen niet meer ondersteund moeten worden, antwoordt de minister dat het budget met 5 miljard euro is gestegen tot 20 miljard euro. Geen enkele post op de Vlaamse begroting krijgt zoveel extra middelen. De lokale besturen worden dus sterk ondersteund: de Vlaamse Regering heeft er telkens voor gekozen om middelen op tafel te leggen om bepaalde zaken mogelijk te maken, zoals de zomerkampen. Toen het lokale culturele en sociale leven kreunde, heeft de Vlaamse Regering 110 miljoen euro extra op tafel gelegd. Binnenkort zullen de opbrengsten van overtredingen van 30 en 50 kilometer per uur naar de lokale besturen gaan. In sommige steden en gemeenten gaat dat over veel geld. Dat zijn extra middelen die ingezet kunnen worden om de lokale samenleving sterker te maken en noodzakelijke keuzes te maken.

Er zijn twee soorten burgemeesters: zij die zeggen dat ze het niet kunnen oplossen en naar Vlaanderen en het federale niveau kijken en de anderen. Die laatsten zijn

de goeden. Met de middelen die ze ter beschikking hebben, pakken ze de problemen aan en zoeken ze een weg. De minister kreeg als kind van zijn vader een bordje met als opschrift: "Mijn weg zal ik vinden of er mij een maken". Een dergelijke aanpak moeten ook de lokale besturen hanteren. Het is evident dat ze meer middelen kunnen gebruiken, maar dat is ook gepland. Lokale besturen kunnen vragen dat een deel van de CAW's ingekanteld wordt in hun organisatie waardoor ze opnieuw efficiëntiewinsten kunnen boeken. Er is in het regeerakkoord heel veel mogelijk gemaakt. In de komende weken en maanden zal dat verder groeien om de lokale besturen slagkrachtiger te maken.

De minister weet beter dan wie ook dat de lokale besturen met meer middelen nog meer zouden kunnen doen. Ze moeten keuzes maken en dat zal in de komende maanden niet verbeteren want er komt een economische crisis aan die elk beleidsniveau pijn zal doen. Er zullen nog scherpere keuzes gemaakt moeten worden. De minister beseft dat een burgemeester die de veiligheid van de burgers niet in orde krijgt, nooit het vertrouwen kan winnen. Dan ontstaat er veel ruimte voor polarisering, negativiteit, overdreven verhalen en framing en worden mensen in een hoek geduwd. Er moeten dan immers schuldigen worden gevonden en dat is dan vaak iemand die anders is dan de anderen. De fundamentele oplossing ligt bij het lokale niveau met daarnaast een goedwerkende justitie, met een politie die mogelijkheden heeft om op te treden, met heel veel preventie en sociale inzet. Deze dingen gaan hand in hand. Dit vraagt veel investeringen in fijnmazigheid, in kansen voor mensen en in het respecteren van eenieder als gelijke burger in de samenleving. Als mensen gerekruteerd kunnen worden voor de samenleving, dan kunnen criminele organisaties ze niet meer rekruteren. Als ze zich burger voelen en verantwoordelijk voor de samenleving, dan is de drempel om overlast te veroorzaken of criminele daden te plegen al een stuk hoger. Dat is de filosofie en overtuiging van de minister na een carrière van twintig jaar als burgemeester van een diverse en grotere stad. Die overtuiging heeft hij als minister van Binnenlands Bestuur meegenomen.

4. Replieken van de commissieleden

4.1. Tussenkomen van Jeremie Vaneekhout

Jeremie Vaneekhout is de minister erkentelijk voor zijn betoog. Het was ook goed om deze gedachtewisseling te houden. Voor het eerst in weken werd een politiek debat gehouden over de essentie van een aantal zaken. Tom Ongena legde de disproportionaliteit van bepaalde maatregelen op tafel. Een dergelijke stem hebben heel wat mensen de voorbije weken gemist. Met deze gedachtewisseling is het parlement erin geslaagd om een aantal thema's op tafel te leggen. Het gaat niet alleen over de specifieke maatregelen, maar ook over andere zaken.

Jeremie Vaneekhout merkt op dat sommige collega's de agenda niet goed hadden gelezen. Het thema van de gedachtewisseling was zeer ruim: alle lokale maatregelen in het kader van de coronacrisis, de hittegolf en de handhaving van de openbare orde. Leden die dan alleen tussenkomen over de onrust in Knokke of Blankenberge en vinden dat wie dat niet doet hier aan het verkeerde adres is, vergissen zich danig van commissie en misschien zelfs van parlement. Dat betekent niet dat het thema van de ordehandhaving niet relevant is en niet aan bod kan komen. Dit is het Vlaams Parlement en de spreker denkt na over hoe hij met bepaalde dingen als Vlaams volksvertegenwoordiger aan de slag kan.

Hij vindt het interessant dat Paul Van Miert de discussie over de federale verantwoordelijkheid opent. Zelf is hij op communautair vlak geen scherpstijper, maar misschien zou alles inderdaad opgelost zijn mocht de N-VA op federaal niveau de minister van Binnenlandse Zaken of de staatssecretaris van Grootstedenbeleid mogen leveren. Maar was dat de voorbije jaren niet reeds het geval? Het is

gemakkelijk om, een jaar nadat de partij uit de regering is gestapt, op zaken te schieten en te doen alsof de partij er nooit bevoegd voor is geweest. Hij raadt Paul Van Miert dan ook aan om de geschiedenis van de partij bij de hand te houden en te kijken waarover ze mee verantwoordelijkheid heeft gehad en hoe ze op Vlaams niveau met de minister-president een aantal zaken kan opnemen. De spreker zegt dat hij geen enkele behoefte voelt om de Federale Regering in dezen te verdedigen, want zijn kritiek daar is even scherp.

Brecht Warnez nam het de spreker kwalijk dat hij een beeld zou scheppen alsof de Vlaamse Regering de voorbije weken en maanden totaal afwezig is geweest. Hij benadrukt dat ongelooflijk veel mensen ongelooflijk hard werken en dat geldt ook voor de ministers. Dit is een gigantische crisis, maar er worden nog kansen gemist. Het is zijn rol als parlements lid om daar scherp en duidelijk over te zijn. Dat is ook de reden waarom het parlement bestaat.

Het najaar zou wel eens ongelooflijk zwaar kunnen worden. Velen dachten dat de tweede golf in september zou komen, maar die is er nu al. In het najaar komt er misschien een derde en een vierde golf en dan zal de draagkracht van de samenleving enorm belangrijk zijn, alsook een goede politieke klasse en goede parlementairen en ministers om bepaalde zaken duurzaam mogelijk te blijven maken. Hij denkt daarbij aan het draagvlak voor bepaalde maatregelen en aan het omgaan met problematische polarisatie. Jeremie Vaneeckhout denkt dat niet alleen het weer oververhit is, maar ook de samenleving omdat ze tegen een aantal limieten botst. Dergelijke stemmen komen steeds meer naar boven. De leiders van deze samenleving zijn gedwongen om dit ernstig te nemen en moeten nu al beginnen nadenken, zodat ze niet in september of oktober moeten vaststellen dat het totaal ontspoord. Het parlement moet zich voorbereiden op een zeer moeilijk najaar. Als dat beter blijkt mee te vallen, dan kan dat alleen maar goed zijn.

De minister is niet alleen bevoegd voor Binnenlands Bestuur maar ook voor Gelijke Kansen. De stemmen die in de commissie worden gehoord, zijn die van de 'happy few'. Velen in de samenleving voelen de impact van alles wat er gebeurt veel meer. De spreker weet dat de minister daar gevoelig en aandachtig voor is. Als de commissieleden al het gevoel hebben dat de hittegolf lastig is en dat ze nood hebben aan vakantie maar toch doorwerken omdat het crisis is, dan is dat voor heel wat andere groepen in de samenleving nog veel problematischer. De minister van Gelijke Kansen moet een coördinerende rol opnemen ten aanzien van de andere ministers. Er moet nagegaan worden hoe alle groepen in de samenleving doorheen deze crisis geloodst kunnen worden. De spreker is echt bezorgd dat er drama's zullen gebeuren. Op het vlak van kindermisbruik bijvoorbeeld is het al dramatisch wat er aan het gebeuren is.

Lokale besturen worden met al deze zaken geconfronteerd. Het is dan ook logisch dat in een debat over de impact van de crisis een aantal zaken tegelijk naar boven komt. De minister vroeg terecht of deze gedachtewisseling niet in een commissie Algemeen Beleid aan bod had moet komen. Groen heeft voor het reces voorgesteld om wekelijks een commissie Algemeen Beleid te organiseren om bepaalde deelthema's te behandelen, maar de meerderheid stond daar niet voor open. Niets belet het parlement echter om zich de komende weken op een andere manier te organiseren.

De spreker verwijt de Vlaamse Regering dat er persconferenties worden gehouden en maatregelen worden aangekondigd, maar dat op het moment dat er crisissen opduiken het erg lang duurt vooraleer er wordt gereageerd of dingen in handen worden genomen. De minister verwees naar de mogelijkheden voor lokaal contactonderzoek. Die mogelijkheden zijn echter niet geschapen door de Vlaamse Regering, maar afgedwongen door de lokale besturen die het gewoon doen, los van enig kader. De spreker kreeg gisteren van het kabinet een mail waarin staat

dat er momenteel geregistreerd wordt welke lokale besturen dit willen doen. Na 14 augustus zullen er dan pilootprojecten opgestart worden waarbij een kaderovereenkomst opgesteld wordt. Dit betekent de facto dat lokale besturen dit momenteel in het wilde weg doen omdat Vlaanderen hen in de steek heeft gelaten bij het tijdig uitwerken van een dergelijk kader en de contactopsporing op Vlaams niveau. Sinds mei is aangekondigd dat dit zal werken. De reden waarom er in Antwerpen een aantal disproportionele maatregelen genomen is, is dat er op het juiste moment geen fijnmazige informatie beschikbaar was. Lokale besturen worden gedwongen om dergelijke maatregelen te nemen en dan wordt hier het debat gevoerd of deze al dan niet disproportioneel en verdedigbaar zijn. Dat is echter het gevolg van het feit dat Vlaanderen de tools niet op het juiste moment heeft aangeleverd.

Er zijn de voorbije dagen wel stappen gezet. Zo krijgen burgemeesters nu individuele informatie over wie besmet is, maar dat gaat niet over contactopsporing. Die informatie komt van Sciensano op federaal niveau. Het contactonderzoek gaat over het in beeld brengen van de contacten van die patiënten en dat werkt nog altijd niet naar behoren. Er zijn stappen gezet, maar niet per se door de Vlaamse Regering. De stappen die door de Vlaamse Regering gezet zijn, komen heel laat. Er liggen dus nog gaten open. De minister gaf het voorbeeld van Mechelen. De spreker vindt het echter gek om een stad van 87.000 inwoners te vergelijken met een stad van 1,2 miljoen inwoners. Dit oplossen in Brussel vraagt iets meer investeringen van de Vlaamse overheid in sectoren en agentschappen die in Brussel vanuit de gemeenschapsbevoegdheden werken. Minister Benjamin Dalle zou daarin ook een rol kunnen spelen.

Jeremie Vaneekhout verwacht van de minister dat hij zijn collega-ministers aanspreekt om na te gaan of er opportuniteiten zijn. Als er chaos is aan de kust, waarom bekijkt minister Lydia Peeters dan niet welke rol De Lijn op crisismomenten kan spelen om de massa die in Oostende toekomt, beter te verspreiden langs de kust? Op welke manier wordt er over dergelijke zaken proactief nagedacht? Ook minister Wouter Beke moet een aantal dingen echt in handen nemen. De spreker vraagt zich af hoe de Vlaamse Regering meer snelheid kan maken.

De minister sprak van twee soorten van burgemeesters: zij die bij problemen naar Vlaanderen kijken en zij die bij problemen kijken naar hun voorzieningen, middelen en het in handen nemen. De minister noemt die laatsten de goede burgemeesters. Jeremie Vaneekhout besluit daaruit dat burgemeesters die op Vlaanderen rekenen slechte burgemeesters zijn. Hij vindt echter dat het ambitieniveau van Vlaanderen hoger mag zijn en dat burgemeesters terecht naar het zelfbewuste Vlaanderen mogen kijken om hun een aantal tools aan te reiken zodat zij in autonomie en op een fijnmazige manier hun werk kunnen doen. Hij doet een oproep om in de komende weken en maanden het 'congétempo' af te schudden en als Vlaamse Regering veel proactiever te zijn en veel strakker de bondgenoot van de lokale besturen, met aandacht voor gelijke kansen en specifieke doelgroepen.

4.2. Tussenkomen van Sam Van Rooy

Sam Van Rooy verwijst naar het feit dat de burgemeester van Deinze anderhalve maand geleden een mondmaskerplicht wilde invoeren in de supermarkten, maar zich daar op geen enkele manier gesteund in zag. Hij werd teruggefloten door zowat alle niveaus. De spreker heeft minister Bart Somers toen opgeroepen om zich te scharen achter deze vooruitziende burgemeester die het beste voorhad met zijn inwoners omdat hij daar het beste zicht op heeft. De minister neemt het in al zijn bevlogenheid graag op voor de lokale besturen, maar in dit specifieke geval heeft hij de spreker toen serieus de levieten gelezen over de rechtsstaat die hij roekeloos met de voeten zou willen treden. Nu merkt Jeremie Vaneekhout terecht op dat dit niet het enige geval is. Burgemeesters gaan een beetje ten einde raad aan de slag met bepaalde dingen, zoals de contactopsporing, zonder dat er een

kader voor is en waarbij zij misschien bepaalde rechtsregels of hogere wetten overtreden.

Sam Van Rooy stoort zich aan een aantal uitspraken van de sprekers en van minister Bart Somers. Vlaams Belang roept al decennialang op om het probleem te benoemen en ook de politie vraagt dat men die jongeren letterlijk benoemt. In deze commissie is hij blijkbaar de enige die dat durft en wil doen. Volgens Sam Van Rooy trekt vooral Tom Ongena in zijn antwoord de raciale kaart. Hij heeft het over 'rassificatie' en gaat daarbij voorbij aan het feit dat Sam Van Rooy het over gedrag en cultuur heeft en dat iemands raciale afkomst of huidskleur hem niets uitmaakt. Hij veroordeelt het bijvoorbeeld evenzeer wanneer groepen – blanke – Tsjetsjenen Linkeroever op stelten zetten. Hij veroordeelt voetbalhooligans, niet op basis van hun huidskleur, maar wel op basis van hun gedrag dat even laakbaar is wanneer zij vandalenstreken uithalen of de politie belagen. Waar hij op wijst, is dat het gedrag van de jongeren een andere intentie en culturele achtergrond heeft. Hij betreurt het dat dat door de commissieleden wordt weggelachen, genegeerd en onder de mat geveegd.

Sinds de jaren zestig haalt men steeds meer mensen uit andere culturen naar dit land. Volgens Sam Van Rooy is de politie daardoor intussen ten einde raad. Als minister Bart Somers dan de loftrompet afsteekt over de gezinnen, ondernemers, lokale besturen en de burgemeesters, dan vindt hij dat wrang en hypocriet. Naast de politie, zijn het de gezinnen, ondernemers, lokale besturen en de burgemeesters die in toenemende mate slachtoffer worden van het roekeloze beleid van massa-immigratie, waardoor Noord-Afrikaanse jongeren steeds opnieuw de boel op stelten zetten. Dat gebeurt niet alleen in België. Sam Van Rooy verwijst naar de Schilderswijk in Den Haag in Nederland, waar de politie wegvlocht omdat daar Noord-Afrikaanse jongeren, Marokkanen, moslims de boel op stelten zetten. Dat is volgens Sam Van Rooy nog een eufemisme, want wat hij daar ziet, noemt hij de kiemen van een burgeroorlog. In alle grote steden van West-Europa ziet men dat soort taferelen steeds vaker, en ze nemen toe in kwantiteit en kwaliteit. Dat gebeurt zowel in Londen, Parijs, Lyon, Marseille, Stockholm, Kopenhagen en Malmö. Daar ziet men dat er naast het probleem van het voetbalhooliganisme, dat Sam Van Rooy ten zeerste verwerpt, een groeiend probleem wordt gecreëerd door de aanhoudende import van mensen uit landen zoals Marokko, die totaal onaangepast zijn na een decennialang falende integratie. Een groot deel van deze mensen kan of wil niet integreren, volgens Sam Van Rooy.

De oplossing hiervoor, die de grenzen van deze commissie weliswaar ver overschrijdt, maar die hij toch voorlegt, gaat uit van een vraagstelling: waar ziet men in Europa of de rest van de wereld deze taferelen niet? Dat is volgens Sam Van Rooy alleen in Polen, Hongarije, Tsjechië en Japan. Hij wil de mensen die hem verwijten dat hij het beleid in die landen 100 procent zou steunen voor zijn: hij is het op sommige punten niet eens met het beleid dat Polen, Hongarije en Tsjechië voeren, maar hij vindt dat die landen een aantal dingen wel goed doen. Dat is niet alleen zo op het gebied van corona, maar ook op het vlak van migratie, het behoud van de eigen cultuur en veiligheid. In die landen vindt men geen shariawijken.

Volgens Sam Van Rooy moet de tijd van de oppervlakkige symptoombestrijding voorbij zijn. Hij noemt de NMBS-maatregelen waanzinnig, net zoals het afsluiten van domeinen of een spreidingsplan. Hij vindt het evident dat men niet alle jongeren moet straffen voor het gedrag van enkelingen, maar men is nu wel op het punt gekomen dat draconische maatregelen worden geïmplementeerd. Ze zijn het gevolg van een beleid dat zestig jaar lang massa-immigratie heeft toegestaan, zonder een noemenswaardig integratiebeleid. Sam Van Rooy roept op om de immigratie te stoppen, indien mogelijk de jongeren hun dubbele nationaliteit af te nemen met het oog op uitzetting, desnoods ook van hun familieleden zodat ze gesensibiliseerd worden voor het gedrag van hun neven of broers. Last but not least moet men

remigratie stimuleren. Op Facebook of Twitter stelt hij vast dat die jongeren hier niet gelukkig zijn. Belgen zouden racistisch, xenofob of fascistisch zijn. Sam Van Rooy vraagt zich af wat zij hier dan eigenlijk doen? Daarom moet men remigratie van een groot deel van die jongeren stimuleren. Zij zullen waarschijnlijk veel gelukkiger zijn in hun land van herkomst.

Tot slot vindt Sam Van Rooy dat men de jongeren die men niet kan terugsturen, streng moet straffen. De huidige straffen zijn nog altijd veel te soft, te laks en te laag. Hij eist draconische boetes en gevangenisstraffen. De partijen die in de Federale Regering zetelen, hebben decennialang nagelaten om dat te doen. Hij hoopt dat dat in de volgende regering wel zal gebeuren.

Minister Bart Somers brengt als voormalig burgemeester van Mechelen een bevolgen verhaal over hoe goed het beleid in Mechelen is. Sam Van Rooy wil hem daar deels gelijk in geven. Minister Bart Somers heeft in Mechelen op lokaal niveau gedeeltelijk gecompenseerd wat de Vlaamse en federale overheid hebben nagelaten om te doen. Het gaat dan over massa-immigratie, veiligheid en justitie. Sam Van Rooy stelt dat de oplossingen in Mechelen grotendeels uit de koker van Vlaams Belang komen: meer camera's, het lik-op-stukbeleid, draaideurcriminelen opvolgen door hen een politieagent toe te wijzen, meer blauw op straat enzovoort. Hij vindt het een goede zaak dat minister Bart Somers deze ideeën van Vlaams Belang in Mechelen heeft geïmplementeerd. Op bovenlokaal niveau faalt men echter: er worden veel te lage straffen uitgedeeld en men blijft roekeloos mensen uit alle windstreken binnenhalen. Daardoor zullen deze problemen alleen maar toenemen.

Sam Van Rooy denkt tot slot dat deze commissie volgende zomer opnieuw zal samenzitten om het hierover te hebben. Burgemeesters zullen opnieuw met de handen in het haar zitten, de NMBS zal opnieuw ten einde raad zijn. Het probleem zal volgens hem niet opgelost raken zonder dat België paal en perk stelt aan massa-immigratie en zwaardere straffen invoert.

4.3. Tussenkoms van Tom Ongena

Tom Ongena komt terug op zijn vrees dat men vandaag een racistisch discours zou voeren. Hij heeft daarbij geen naam genoemd, maar stelt vast dat Sam Van Rooy zich aangesproken voelt. Sam Van Rooy stelt in zijn tussenkoms eerst dat hij geen onderscheid maakt, maar niet veel later gebruikt hij voortdurend woorden als Noord-Afrikaans, Marokkaans of Afrikaans continent. Tom Ongena stelt voor om op café eens een discussie te voeren over wat wel of geen racisme is.

Tom Ongena vindt dat intussen is aangetoond dat de Vlaamse Regering niet heeft stilgezeten. Men kan haar weinig verwijten in de ondersteuning van de lokale besturen. De burgemeesters in deze commissie kunnen dat beamen. Dat geldt niet alleen voor minister Bart Somers, maar ook minister Hilde Crevits heeft in volle coronacrisis onlangs bijkomende steunmaatregelen uitgevaardigd. Tom Ongena vindt het vergezocht om de Vlaamse Regering inactief of afwezig te noemen. Hij weet dat Jeremie Vaneeckhout dat ook niet zo uitgesproken bedoelt, maar Tom Ongena wil hierover toch elk misverstand vermijden.

Tot slot komt hij terug op zijn bekommernis en bezorgdheid over de grondrechten. Hij begrijpt dat minister Bart Somers niet de minister-betuttelaar wil zijn of voor keizer-koster wil spelen. Tom Ongena is wel blij dat er klachten zijn ingediend en hij is benieuwd hoe rechters over de proportionaliteit van de maatregelen zullen oordelen. Hij vindt dat men als volksvertegenwoordiger moet waken over de vrijheden. Hij vindt het goed dat minister Bart Somers in zijn betoog afstand heeft genomen van etnische profilering, want dit doet afbreuk aan de fundamentele vrijheden van mensen. Net zoals de minister moet het parlement de fundamentele waarden en vrijheden waarborgen en overeind houden. Daarom wil Tom Ongena

als volksvertegenwoordiger een duidelijk statement maken: heel wat lokale beleidsmensen vinden het juiste evenwicht, maar men kan er niet naast kijken dat men soms te ver is gegaan. Fundamentele vrijheden werden opzijgezet terwijl dat niet mocht. De maatregelen waren buitenproportioneel. Hij merkt dit niet alleen op vanuit zijn democratische overtuiging, maar hij vreest ook dat men op die manier de coronamoeheid in de hand werkt en dat mensen dit niet zullen volhouden.

4.4. Tussenkost van Hannelore Goeman

Hannelore Goeman stelt vast dat Sam Van Rooy opnieuw zijn liefde belijdt aan landen als Polen en Hongarije. Welke delen van hun beleid steunt hij dan niet? Het afdreigen van ngo's, de homovrije zones, de afschaffing van vrije media?

Ze vindt dat minister Bart Somers zinnige dingen heeft gezegd en ze is het met een heel aantal zaken eens. Veiligheid is het begin van alles. Veiligheid is voor Hannelore Goeman een bijzonder sociaal thema. Iedereen heeft het recht om veilig op straat te komen, dat is het begin van alle kansen. Daarnaast moet men mensen echter ook kansen bieden en daarin spelen de lokale besturen een cruciale rol. De Vlaamse Regering mag volgens Hannelore Goeman inderdaad niet vervallen in de rol van keizer-koster, maar met waardering en respect alleen zullen de lokale besturen niet veel kopen. Er zijn al extra inspanningen geleverd, maar de Vlaamse Regering laadt wel steeds meer verantwoordelijkheden op de schouders van de lokale besturen. Hannelore Goeman hoort van de lokale bestuurders nog vaak dat ze op hun honger blijven zitten, niet alleen in coronatijden. Ze heeft het voorbeeld van de recreatiedomeinen gegeven. Daar is al langer nood aan extra bovenlokale ondersteuning omdat er veel jongeren van buiten de gemeente naartoe komen. Waarom zit de Vlaamse Regering niet met die besturen rond de tafel om te kijken hoe men ze extra kan ondersteunen? Zo is de inzet van stewards een heel concrete oplossing om problemen in de toekomst te vermijden.

Daarnaast gaat Hannelore Goeman in op de contacttracing. Het is niet dankzij, maar ondanks de Vlaamse Regering dat de lokale contacttracing nu is opgestart. Volgens haar holt de Vlaamse Regering achter de feiten aan. Deze extra lokale inspanningen gebeuren gratis. Kan Vlaanderen niet voor boter bij de vis zorgen voor al die fantastische lokale initiatieven?

Hannelore Goeman hoort dat minister Bart Somers lokale besturen oproept om voor de cultuursector proportionaliteit aan de dag te leggen. Kan hij met de lokale besturen bekijken hoe men de middelen uit dat Vlaamse noodfonds voor cultuur heel concreet kan inzetten om ervoor te zorgen dat culturele events in veilige omstandigheden kunnen plaatsvinden? Aan deze ondersteuning hebben lokale besturen vandaag nood. Ze roept op om nog een tandje bij te steken en om een proactievere bondgenoot te worden van de lokale bestuurders die tijdens de coronacrisis elke dag het beste van zichzelf geven.

4.5. Slotbeschouwingen

Sam Van Rooy vindt dat Hannelore Goeman kleuterachtig gedrag vertoont. Hij heeft heel helder gezegd dat hij het niet met alles van de Poolse of Hongaarse of Japanse regering eens is. Hij is het bijvoorbeeld niet eens wanneer in die landen de rechtsstaat met de voeten wordt getreden als het bijvoorbeeld over de vrije media gaat.

De spreker heeft heel concreet verwezen naar het beleid inzake massa-immigratie. Gezinnen kunnen in landen als Hongarije, Polen en Japan op een veel veiligere manier naar een recreatiepark of strand dan momenteel in ons land. Indien sp.a de voorbije decennia, toen de partij deel uitmaakte van de regering, inzake massa-immigratie een beetje meer het Hongaarse model zou hebben gevolgd, zouden er

nu geen rellen zijn geweest in Blankenberge, Oostende, Knokke en op Sint-Anneke-Linkeroever. Tom Ongena mag hem gerust betichten van racisme. De spreker nodigt hem zelfs uit om een klacht in te dienen. Verwijzen naar iemands afkomst is helemaal niet racistisch, het is de waarheid. De spreker zal dat blijven doen. Indien Tom Ongena blijft weigeren dat te doen en hij mensen die dat wel doen, blijft wegzetten als racisten, dan garandeert Sam Van Rooy hem dat de kiesdrempel steeds meer in zicht zal komen voor partijen als Open Vld.

Jeremie Vaneckhout wil zich niet mengen in deze discussie. Hij heeft Sam Van Rooy enkele keren horen zeggen dat hij speciaal uit vakantie komt om aan deze vergadering deel te nemen. Volksvertegenwoordiger is men echter 365 dagen per jaar. Het politieke en parlementaire debat mag altijd doorgaan en mag ook scherp zijn. Hannelore Goeman heeft het recht om Sam Van Rooy daarop uit te dagen, dat is niet onrespectvol omdat het tijdens zijn vakantieperiode gebeurt.

Kris Van Dijck rondt het debat af. Er zijn pertinente en zinnige dingen gezegd. Hij verwijst naar het voormalige radioprogramma *Ieder zijn waarheid*, dat werd uitgezonden op zondagochtend. Zo hoort het ook in een parlementaire democratie. Dit debat was nuttig en noodzakelijk. Uiteraard is hiermee niet het laatste woord gezegd, want de parlementaire democratie moet nog lang overeind blijven.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Paul VAN MIERT,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
CAW	Centrum Algemeen Welzijnswerk
EVRM	Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
ngo	niet-gouvernementele organisatie
NMBS	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk